

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
SAHNE SANATLARI ANASANAT DALI
OPERA SANAT DALI
Yüksek Lisans Uygulama Raporu

**PHILIP GLASS ‘DAVA’ ÖRNEĞİNDE 20. YÜZYILDA
OPERA-EDEBİYAT İLİŞKİSİ**

Hazırlayan
Cansu PEKER

Danışman
Dr. Öğr. Üyesi Elif AKTUĞ

İzmir/2019

YEMİN METNİ

“Yüksek Lisans” “uygulama raporu” olarak sunduğum “Philip Glass ‘Dava’ Örneğinde 20. Yüzyılda Opera- Edebiyat İlişkisi” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Tarih

19.../07/19

Adı SOYADI

Cansu PEKER

İmza

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü' nün 19 / 07 / 2019 tarih ve 17 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisanüstü Öğretim Yönetmeliği' nin 9. maddesine göre Opera Sanat Dalı öğrencisi Cansu Peker'in PHILIP GLASS 'DAVA' ÖRNEĞİNDE 20. YÜZYILDA OPERA-EDEBİYAT İLİŞKİSİ konulu tezi incelenmiş ve aday 19 / 07 / 2019 tarihinde, saat 16:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 45 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin başarılı olduğuna oy birliği ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

Dr. Öğr. Üyesi Dr. Alçtuğ

ÜYE

Doç. Dr.
Ömer
Barbaros ÜNLÜ

ÜYE

Doç. M. Alper KAZANCIÖĞÜ

ÖZET

Opera sanatı, Barok Dönem’ den günümüze dek başta mitoloji ve edebiyat olmak üzere farklı disiplinler ve sanat dallarıyla etkileşim halinde olmuş, yazıldıkları dönemin toplumsal, siyasi, sanatsal ve dinsel olaylarına gönderme yaparken bu sanat dalları ve disiplinlerden yararlanmıştır. Opera-edebiyat ilişkisinin tohumlarının, 16. yüzyılda Camerata Fiorentina topluluğunun Antik Yunan tragedyalarını yeniden canlandırma çabalarıyla atıldığını söylemek mümkündür. Fransız Aydınlanmasının ardından değişen toplumsal düzen, 19. yüzyılda, özellikle edebiyatta ifade dilinin ve ele aldığı konuların giderek farklılaşmasına neden olur. İnsan ve toplum hayatı ile ilgili her şeyin konu olarak işlenebileceğini savunan dönem edebiyatçıları, trajedi ve komediyi bir arada kullanmışlardır. Bu bakış açısı, opera sahnesine ‘verismo’ ile yansır. 20. yüzyıl ve 21. yüzyıl edebi eserlerden adapte edilen operaların artarak devam ettiği bir yüzyıl olur. Özgün konular yerine daha önce sanatsal değerini ispatlamış edebi eserler ve sinema filmleri, teknolojinin de desteğiyle, opera sanatının yeniden canlanmasına olanak sağlar. Bu tür operaların sahnelenişi, yaratılan çoklu ortam, opera sanatı ve izleyici arasındaki iletişimi farklı boyutlara taşır. Bu çalışmada, Barok Dönemden günümüze edebiyat eserlerinden adapte edilen operalar, P. Glass’ın *Dava* başlıklı eseri örneğinde incelenmiştir.

ABSTRACT

Since the Baroque era, the art of Opera has interacted with various disciplines and forms of art, especially mythology and literature. It has utilized these art forms and disciplines as it referred to social, political and religious events of its time as well as developments in art. It possible to say that the seeds of opera-literature relationship were sown in the 16th century, with the efforts of Camerata Florentina society to revive ancient greek tragedy. The social structure which transformed with French enlightenment in the 19th century, especially caused change in literary expression and differentiation of subjects. The literary artists of the time advocated that every aspect of human and social life could be used as the subject. They used tragedy and comedy together. This perspective reflects upon the opera with 'verismo'. Opera pieces adapting literary Works continued to increase in the 20th and 21st centuries. Rather than original works, the opera was revived thanks to literary works and cinema movies which have already proven their value, with the help of technology. The multimedia environment used in the staging of these kinds of opera enhances the communication with the viewer to an unprecedented level. This study analyzes opera pieces which have adapted literary Works since the baroque era in the case of The Trial, the by Philp Glass.

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana pozitif enerjileri ile güç veren arkadaşlarıma, üniversite hayatımın ilk gününden itibaren her daim yanımda olan eksiklerimi hiç pes etmeden kapatmaya çalışan değerli hocam Prof. Zibelhan DAĞDELEN'e, hiçbir zaman desteğini esirgemeyen Öğr. Gör. Özlem EBESEK'e, kendime inancımın kırılmasına asla izin vermeyen ve gelişimimde eşi olmayan katkıların sahibi Doç. Alper KAZANCIOĞLU'na çok teşekkür ederim.

Hayatımdan zamansız bir ayrılışla beni çok üzse de her daim yanımda olduğunu bildiğim, kardeşim Ali Can KOCAOĞLU'na, bugüne gelmemdeki katkılarını asla unutamayacağım annem, babam ve ağabeyime çok teşekkür ediyorum. Her zaman yanımda olan sevgili eşim Tamer PEKER'e teşekkür ediyorum.

Ayrıca tezi yazmamdaki en büyük güç kaynağım ve arkamda her daim duran, bilgisine, fikirlerine ve öğrenme tutkusuna hayran olduğum kıymetli hocam tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Elif AKTUĞ'a teşekkür ediyorum.

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ.....	i
TUTANAK.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR METNİ.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ.....	viii
GİRİŞ.....	1

1. BÖLÜM

OPERANIN DOĞUŞUNDAN 19. YÜZYILA KADAR OPERA – EDEBİYAT ETKİLEŞİMİ.....	5
---	---

2. BÖLÜM

20. YÜZYIL VE 21. YÜZYIL OPERA – EDEBİYAT ETKİLEŞİMİ.....	21
---	----

3. BÖLÜM

DAVA.....	45
-----------	----

3.1. Franz Kafka.....	45
-----------------------	----

3.2. Philip Glass.....	45
------------------------	----

3.3. Philip Glass’ın Edebiyat Eseri Kaynaklı Operaları.....	46
---	----

3.4. Dava.....	49
----------------	----

SONUÇ.....	54
------------	----

KAYNAKÇA.....	56
---------------	----

EKLER.....	59
------------	----

ÖZGEÇMİŞ

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1- Tosca (G. Puccini).....	21
Fotoğraf 2- Rusalka (A. Dvorak).....	22
Fotoğraf 3- Don Quichotte (J. Massenet).....	24
Fotoğraf 4- Wozzeck (A. Berg).....	25
Fotoğraf 5- From The House Of The Dead (L. Janacek).....	26
Fotoğraf 6- Porgy and Bess (G. Gershwin).....	27
Fotoğraf 7- Lulu (A. Berg).....	28
Fotoğraf 8- The Fiery Angel (S. Prokofiev).....	30
Fotoğraf 9- Death in Venice (B. Britten).....	32
Fotoğraf 10- The Great Gatsby (J. Harbison).....	36
Fotoğraf 11- Dava (P. Glass).....	51
Fotoğraf 12- Dava (P. Glass).....	51
Fotoğraf 13- Dava (P. Glass).....	52
Fotoğraf 14- Dava (P. Glass).....	52
Fotoğraf 15- Dava (P. Glass).....	53

Giriş

Opera sanatı, Barok Dönem’ den günümüze başta mitoloji ve edebiyat olmak üzere farklı disiplinler ve sanat dallarıyla etkileşim halinde olmuş, yazıldıkları dönemin toplumsal, siyasi, sanatsal ve dinsel olaylarına gönderme yaparken bu sanat dalları ve disiplinlerden yararlanmışır. Edebiyat, yalnızca edebi eserler ve türler arasında değil, aynı zamanda diğer sanatlar arasında da bağlantı kurabilen ve bu nedenle de 'söylemler arası' olarak adlandırılan sözlü bir sanattır (Wolf, 2008). Tarihsel olarak bakıldığında edebiyat-müzik, edebiyat-opera arasındaki ilişkinin başlangıç noktasının, 16. yüzyılda bir grup hümanistin oluşturduğu Camerata Florentina topluluğunun Antik Yunan tragedyalarını yeniden canlandırma çabaları olduğunu söylemek mümkündür. Bu çalışmalar sonucunda ortaya çıkan ‘monodi’ geliştirilerek yeni bir dramatik ifadenin temelini oluşturur. Dönemin kompozitörlerinden J. Peri, librettosu O. Rinuccini’ye ait olan ilk opera, *Daphne*’yi besteler. Takip eden opera eserlerinin konularının da çoğunlukla mitoloji kaynaklıdır. Bunun yanı sıra vokal müzik-edebiyat etkileşiminin önemli örneklerinden birini, Camerata topluluğu üyelerinden Vincenzo Galilei, Dante’nin *İlahi Komedya*’ sının *Cehennem* bölümünden ‘lamento del Conte Ugolino’ XXXIII’ü müziklendirerek verir.

Ferdinand de Saussure, müzikal dilin herhangi bir dille aynı dikotomi yapısına sahip olması gerektiğini iddia eder (Gherman, 2005-2006: 244). Müzikte ve edebiyatta bu dikotomi duygusal ve kavramsal unsurlar olarak kendini gösterir. Edebi sanatlarda olduğu gibi, sahne sanatlarıyla da ilgili eserlerin tümü için geçerli olan poetik, lirik, epik ve dramatik aksiyonun, müzik ve edebi bir metnin ortak bileşimi olan opera sanatı için de geçerli olması doğaldır. Metin ile müziğin bir arada işlenişinde değişik teknikler kullanılmış olmakla birlikte özellikle R. Wagner, G. Verdi, H. Berlioz ve R. Strauss gibi büyük çaptaki opera kompozitörlerinin uygulamalarına göre, ‘edebi güç’ ile ‘müzikal güç’ ün tek bileşim halinde oluşturdukları kompozisyonlar, amaçlanmış olan hedef açısından ‘müzikal dram’ (olayı müziğe dönüştürerek sunan dram) ya da ‘müzikal trajedi’ (olayı müziğe dönüştürerek sunan trajedi) olarak nitelenmektedir (Altar, 2009: 49-50). Gerek edebiyat eserinin gerekse operanın tarihsel süreçte paralellik göstermesi

ya da farklı tarihsel süreçlerde yaratılmış olmaları opera- edebiyat arasındaki etkileşim araştırmalarında farklı sonuçları ortaya koyabilir. Her dönem ve her kompozitör, müzikal söylemin tutarlı unsurları haline gelen leitmotiflerden, motiflerden, ritimlerden, enstrümantal sonoriteden oluşan bireysel bir “kelime” oluşturmaktadır ve bir kez dinleyici tarafından algılandığında, gerçek bir iletişim aktivitesi elde edilir. Gherman, kompozitörlerin kendi müzikal karakterlerine uyum sağlayan metinleri tercih ettiklerine dikkat çeker. Bu metinler, duygusal ve zihinsel yoğunluklarının yanı sıra kelimelerin kavramsal ağırlıklarının metin içinde bir bütün olarak ortaya çıktığı metinlerdir (Gherman, 2005-2006: 246, 250).

18. yüzyıl Fransız Aydınlanması’nın ardından değişen toplumsal düzenin etkileri, 19. yüzyılda ağırlıklı olarak hissedilmeye başlar. Özellikle edebiyatta ifade dilinin ve ele aldığı konuların giderek değişime uğramasına neden olur. Dönem operalarını besleyen edebiyatçıların başında W. Shakespeare, W. Scott, J. W. von Goethe, F. Schiller ve V. Hugo gelir. Romantik Dönem edebiyatçıları, geçmiş dönemlerden farklı olarak sıradan insanların ve gündelik yaşam ile ilgili her şeyin konu olarak işlenebileceğini savunmuşlar, trajedi ve komediyi bir arada kullanmışlardır. Victor Hugo’nun *Sefiller* adlı romanı, Lev Nikolayeviç Tolstoy’un *Savaş ve Barış* adlı romanı buna örnek gösterilebilir. Doğayı kaynak alan romantikler, akıl ve sağduyunun yerine duyguyu ve hayali koyarlar.

Opera sanatında da tıpkı dönemin edebiyatında olduğu gibi gündelik yaşam, sıradan konular, sosyal hayatın önemsiz gibi görünen ayrıntıları eserlere yansır. 19. yüzyılla birlikte opera kompozitörleri dönemin edebi eserlerinden önceki dönemlere oranla daha fazla beslenmeye başlamışlar, birçok Romantik Dönem kompozitörü, görsel sanatlar, şiir, edebiyat ve doğayı esin kaynağı olarak kullanmıştır. Dönem içinde varlığını hissettiren Gerçekçilik Akımının opera sahnesine yansması ‘Verismo’ ile olmuştur. Tıpkı edebiyatta olduğu gibi operada da akımın özellikleri ön plana çıkar. Eserlerde olay örgüsü, gündelik hayatın konuları ve sıradan karakterler etrafında döner. Verismo operalara örnek olarak, R. Leoncavallo’nun *I Pagliacci* ve P. Mascagni’nin *Cavalleria Rusticana* başlıklı operaları gösterilebilir. Opera - edebiyat ilişkisinin önemli göstergelerinden biri de Wagner’in operalarıdır. M. Halliwell, *Opera and the Novel*

başlıklı kitabında Wagner operalarının 18. yüzyıl Alman edebiyatında ortaya çıkan ‘Sturm und Drang’ hareketinden beslendiğine dikkat çeker. Akımın etkilerinin kompozitörün ilk operalarından itibaren hissedilmeye başladığını söyleyen Halliwell’e göre etkiler, *Der fliegende Holländer*’de belirgin bir şekilde kendini gösterir. Akımın işaret ettiği parametreler arasında doğaya uygunluk ve yazarın duygusal yoğunluğu ön plandadır. Operalarının librettolarını kendisi yazan Wagner, eserlerindeki müzikal yapıyı da ‘sözcük- ses- drama’ formülasyonu ile oluşturur. Böylelikle dramatik vurgular söz ve müzik ekseninde ifade edilir (Halliwell, 2005: 25-26). 20. yüzyıl, edebi eserlerden adapte edilen operaların artarak devam ettiği bir yüzyıl oldu. Yüzyılın ilk yarısındaki eserler Debussy’nin *Pelléas et Mélisande*’si (1902) ve Berg’in *Wozzeck*’i (1925) gibi romanlar yerine dramları kaynak aldı. Ancak ileriki yıllarda kompozitörler, modern müzik tiyatrosunun çoklu ortamına ve çağdaş orkestranın ifade diline uygunluğundan dolayı gerek konu gerekse tekst bağlamında romanları daha çok tercih ettiler. Halliwell, P. Conrad’ın konuyla ilgili saptamalarını aktarır. Conrad’a göre, dramlar, dış dünyanın eylemleriyle sınırlıyken romanlar tıpkı müzik gibi daha çok içsel dünyayı yansıtır. Opera, müzikal dramdan çok müzikal bir romandır. (Halliwell, 2005: 34). Yazıldıkları dönemden önceki dönemlerin edebiyat eserlerini konu ve tekst bağlamında kaynak alan operalar, bir bakıma bu edebiyat eserlerin yeniden okunmasına olanak sağlarlar. Yeniden okumalar, kültürel bağlamda ele alınır, sosyal ve politik faktörler bu noktada belirleyici rol oynar.

Türk opera kompozitörlerinin eserlerinde de opera- edebiyat ilişkisi kendisini gösterir. Örneğin; A. Adnan Saygun’un *Kerem* başlıklı operası bir halk edebiyatı ürünü olan *Kerem ile Aslı* hikayesinden doğmuştur. Selman Ada, Halid Ziya Uşaklıgil’in aynı adlı romanından *Aşk-ı Memnu*’yu opera sahnesine uyarlamıştır. Reşat Nuri Güntekin’in *Dudaktan Kalbe* başlıklı eseri, Çetin Işıkoğlu tarafından aynı isimle operaya adapte edilmiştir.

21. yüzyıl operalarına bakıldığında yine büyük bir çoğunluğunun edebiyat eserlerinden adapte edildiği gözlenmektedir. Yukarıda belirtilen faktörlerin yanı sıra ticari kaygıların da süreci etkilediği düşünülmektedir. Bu çalışmada Barok Dönemden günümüze dek edebiyat eserlerinden adapte edilen operalar incelenmiştir. P. Glass’ın

Dava başlıklı operası, her ne kadar 21. yüzyılda bestelenmiş olsa da gerek Kafka'nın anlatım dili gerekse Glass'ın müzik stili göz önüne alındığında 20. ve 21. yüzyılı bağlayıcı, birleştirici nitelikte önemli eserlerden biri olduğu düşünülmüştür. Bu bakış açısıyla çalışmada, edebiyat eseri kaynaklı 21. yüzyıl operalarından da örnekler verilmiştir.

1. BÖLÜM

OPERANIN DOĞUŞUNDAN 19. YÜZYILA KADAR OPERA- EDEBİYAT ETKİLEŞİMİ

Bu bölümde Barok Dönem’den başlayarak 19. yüzyılın sonuna kadar olan süreçte, edebiyat eserleri kaynaklı operalardan örnekler verilmiştir.

La Calisto (1651)

Müzik: Francesco Cavalli

Libretto: Giovanni Faustini

Librettonun, Antik Dönem yazarlarından Ovid’in *Metamorphoses* başlıklı eserinde yer alan Callisto mitinden uyarlandığı operada, Roma mitolojisinin baş tanrısı Jüpiter’in Calisto’yu baştan çıkarması ve doğum tanrıçası Diana’nın Endimione ile aşkı konu edilir.

Alcina (1735)

Müzik: George Frideric Handel

Libretto: Kesin olarak bilinmemekle birlikte Riccardo Broschi olduğu düşünülmektedir. Ludovico Ariosto’nun *Orlando Furioso* başlıklı epik şiirinden uyarlanan operada, büyüyle kendisine âşık ettiği şövalyeleri daha sonra yabani hayvana, taşa, dalgaya çeviren Alcina, son olarak Şövalye Ruggiero’yu esir alır. Olaylar, Ruggiero’nun nişanlısı Bradamante’nin, şövalyeyi kurtarmaya çalışmasıyla gelişir.

Venus and Adonis (1683)

Müzik: John Blow

Libretto: Bazı kaynaklara göre Aphra Behn, bazı kaynaklara göre anonim

Temeli Venüs ve Adonis mitine dayanan operanın konusu, Shakespeare’in aynı adlı şiirinden ve Ovid’in *Metamorphoses*’ından adapte edilmiştir.

Fairy Queen (1692)

Müzik: Henry Purcell

Libretto: Thomas Betterton

Shakespeare'in *A Midsummer Night's Dream* başlıklı oyunundan esinlenilerek yazılan operada, peri Puck'un oyunları ile yanlış kişilere âşık olan gençler ve sonunda olayların mutlu sonla bitmesi konu edilir.

Le nozze di Figaro (1786)

Müzik: Wolfgang Amadeus Mozart

Libretto: Lorenzo Da Ponte

Fransız oyun yazarı Pierre Beaumarchais tarafından yazılan trilojinin ikinci oyunu olan *Le Mariage de Figaro* 1778 yılında kaleme alınmış, opera bu oyundan adapte edilmiştir.

Operada

Figaro ve Susanna'nın yaklaşmakta olan düğünleri ve feodal sistemin geleneklerine karşı duruşları eğlenceli bir üslupla anlatılır.

Don Giovanni (1787)

Müzik: Wolfgang Amadeus Mozart

Libretto: Lorenzo Da Ponte

Opera, edebiyatta sıkça kullanılan ve kadınlara düşkünlüğü ile tanınan *Don Juan* karakterinden ilham alır. Donna Anna'nın odasına girmeyi aklına koyan Don Giovanni'nin arkasını toplamaktan bıkan Leporello'nun arması ile başlayan operada aşk, ihanet ve intikam temaları ağırlıktadır.

Fidelio (1791)

Müzik: Ludwig van Beethoven

Libretto: Joseph Sonnleithner, George Friedrich Treitschke

Beethoven'in tek operası olan eser, konusunu, oyun yazarı Jean Nicolas Bouilly'nin *Leonore* başlıklı eserinden alır. Operada, haksız yere mahkûm edilen kocasını kurtarmak için erkek kılığına giren Leonore'nin yaşadıklarının yanı sıra dönemin politik ve sosyal toplum yapısı gözler önüne serilir.

Lodoïska (1791)

Müzik: Luigi Cherubini

Libretto: Claude-François Fillette-Loraux

Jean-Baptiste Louvet de Couvrai'nin *Les Amours du chevalier de Faublas* (1787) adlı romanından operaya uyarlanan eserde, bir şövalyenin romantik maceralarının anlatılır.

Don Chisciotte alle nozze di Gamace (1770)

Müzik: Antonio Salieri

Libretto: Giovanni Gastone Boccherini

Eser operaya, Miguel de Cervantes'in yazdığı *Don Quixote* (1605-1615) romanından uyarlanmıştır. Barok Dönemin 'kontrast' özelliğinin edebiyattaki en önemli örneklerinden biri olarak kabul edilir.

Il barbiere di Siviglia (1816)

Müzik: Gioacchino Rossini

Libretto: Cesare Sterbini

Pierre Beaumarchais tarafından yazılan trilojinin ilk oyunudur. Operada, Kont Almaviva'nın Madrid'te görüp âşık olduğu Rosina için Sevil'e gelmesi, Rosina'nın servetine konmak isteyen vasisi Don Bartolo'yu saf dışı bırakarak güzel kızla evlenmesi konu edilir.

Otello (1816)

Müzik: Gioacchino Rossini

Libretto: Francesco Maria Berio di Salsa

İngiliz oyun yazarı William Shakespeare'in 1603 basımlı *Othello, the Moore of Venice* tregedyasından operaya adapte edilmiştir. Eserde, Berberi komutan Otello ve Desdemona'nın evlilikle sonuçlanan aşklarının ardından yaşananlar konu edilir. Irkçılık, kıskançlık, aşk ve ihanet temaları eserin merkezini oluşturur.

Elizabeth (1817)

Müzik: Gioachino Rossini

Libretto: Giovanni Schmidt

Konusunu İngiliz yazar Sophia Lee'nin *The Recess: A Tale of Other Times* başlıklı kitabından alır. Eserde, İngiltere Kraliçesi I. Elizabeth'in hayatı anlatılmaktadır.

La Donna del Lago (1819)

Müzik: Gioachino Rossini

Librettosunu Andrea Leone Tottola

1810 yılında Walter Scott'ın *The Lady of the Lake* başlıklı şiiriden adapte edilmiştir. 14. yüzyılda İskoçya'da geçen operada, aşk ve dönemin siyasi olayları bir arada ele alınır.

La Dame Blanche (1825)

Müzik: François-Adrien Boieldieu

Libretto: Eugène Scribe

Opera, Walter Scott'ın, içlerinde *The Monastery*, *Guy Mannering*, *The Abbot*, başlıklı romanlarının da bulunduğu beş eserden oluşturulmuştur. Kont Avenel'in kiracısı olan Dickson'ın, mülkü kötü yöneten Gaveston'un, Kont'un kalesini ve unvanını almayı planladığını öğrenmesiyle başlayan olaylar konu edilir.

Oberon (1826)

Müzik: Carl Maria von Weber

Libretto: James Planché

Opera, Shakespeare'in *Bir Yaz Gecesi Rüyası* oyunundan ve Huon de Bordeaux'in bir Orta çağ Fransız masalından uyarlanmıştır.

La straniera (1829)

Müzik: Vincenzo Bellini

Libretto: Felice Romani

Opera, Charles-Victor Prévot'un *L'Étrangère* adlı eserinden uyarlamıştır. 12. yüzyılda, Fransa Kralı Philip Augustus'un, Danimarka Prensesi Ingeborg ile evlenip bir gün sonra

evliliğin iptalini istemesi ve politik sebeplerle yaptığı evlilikleri operanın merkezini oluşturur.

Il castello di Kenilworth (1829)

Müzik: Gaetano Donizetti

Libretto: Andrea Leone Tottola

Walter Scott'ın *Kenilworth* adlı eserinden operaya uyarlamıştır. Operada, Kraliçe Elizabeth'in Kenilworth'ta Leicester Kont'unu ziyaret eder. Eserde, Kraliçe, Kont ve Kont'un âşık olduğu Amelia Robsart arasında gelişen olaylar konu edilir.

I capuletti e i Montecchi (1830)

Müzik: Vincenzo Bellini

Libretto: Felice Romani

Opera, *I Capuleti e I Montecchi* her ne kadar Shakespeare'in *Romeo ve Juliet*'inden öykünmüş olsa da asıl esin kaynağı, iki düşman aile arasında geçen trajik ve gerçek bir hikâyeyi anlatan ve Matteo Bandello 1554'te kaleme aldığı öyküdür.

Norma (1831)

Müzik: Vincenzo Bellini

Libretto: Felice Romani

Eser operaya Alexandre Soumet'nin *Norma, ossia L'infanticidio* adlı eserinden uyarlanmıştır.

Operada, Norma'nın komutan Pollione'nin aşkına duyduğu şüphe ve kırgınlığa rağmen vazgeçmeyerek aşkı için mücadelesi anlatılır.

Lucrezia Borgia (1833)

Müzik: Gaetano Donizetti

Libretto: Felice Romani

Victor Hugo'nun aynı adlı eserinden operaya adapte edilen eserde Cardinal Rodrigo Borgia'nın, Vannozza Canonei'den olma kızı Lucrezia Borgia'nın lüks ve şehvete düşkünlüğü konu edilmektedir.

Il furioso all'isola di San Domingo (1833)

Müzik: Gaetano Donizetti

Libretto: Jacopo Ferretti

Miguel de Cervantes tarafından yazılmış *Don Quixote* isimli romandan adapte edilmiştir.

Lucia di Lammermoor (1836)

Müzik: Gaetano Donizetti

Libretto: Salvatore Cammarano

Walter Scott'un *The Bride of Lammermoor* isimli romanından uyarlanan eserde, tüm varlığını kaybeden Lord Enrico'nun, borçlarını ödeyebilmesi için kız kardeşi Lucia'yı zengin bir adamla evlendirme çabaları konu edilir. Ancak opera, Lucia ve Edgardo'nun aşkını hiçe sayarak onları ayıran Lord Enrico'nun hainliği sonucu çıldıran Lucia'nın kendini öldürmesiyle son bulur.

La Esmeralda (1836)

Müzik: Louise-Angélique Bertin

Libretto: Victor Hugo

V. Hugo'nun *Notre Dame de Paris* isimli eserinden adapte edilen operada Fransa'nın en görkemli kilisesinin başrahibi ve kilisenin ucube çancısının, çingene kızı Esmeralda'ya duydukları karşılıksız aşkları anlatılmaktadır.

Maria de Rudenz (1838)

Müzik: Gaetano Donizetti

Libretto: Salvatore Cammanaro

Auguste Anicent Bourgeois ve Julien De Mallan'ın *La nonne sanglante* başlıklı gotik korku hikayesine ve Matthew Gregory Lewis'in *The Monk* başlıklı eserlerinden uyarlanan operada, babasının karşı çıkmasına rağmen Maria de Rudenz'in, Corrado'ya olan aşkı, Venedik'e kaçışı ve Corrado ile arasında gelişen olaylar konu edilir.

Il Bravo (1839)

Müzik: Saverio Mercadante

Libretto: Gaetano Rossi

Opera, James Fenimore Cooper'ın *The Bravo* adlı romandan uyarlanmıştır. Politik bir tema üzerine kurulan eserde, monarşi ve demokrasi yarışı konu edilir.

Ernani (1844)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Francesco Maria Piave

Victor Hugo'nun *Hernani* başlıklı oyunundan uyarlanan operada, 16. yüzyılda İspanya'da bütün topraklarını kaybetmiş soylu Ernani, haydutların eline düşmüş ve onlar gibi olmuştur. Üç farklı adam tarafından sevilmekte olan Elvira yalnızca Ernani'yi sevmektedir. Ancak Elvira, Ernani'yi kaybedecektir.

Giovanna d'Arco (1845)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Temistocle Solera

Konusu Friedrich von Schiller'in *Die Jungfrau von Orleans* başlıklı oyununa dayanan operada, Jeanne D'arc'ın hayatı konu edilmektedir.

I Masnadieri (1847)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Andrea Maffei

Friedrich von Schiller'in *Die Räuber* adlı oyunundan adapte edilmiştir.

Umutsuz bir aşkın, iki erkek kardeş arasındaki çatışmanın, genç ve asi bir suç çetesinin konu edildiği opera, Friedrich von Schiller'in *Die Räuber* adlı oyunundan adapte edilmiştir.

Macbeth (1847)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Francesco Maria Piave ve Andrea Maffei

İyi bir savaşçı ve iyi bir insan olarak bilinen Macbeth'in savaş sonrası yurduna dönerken karşısına çıkan cadılardan gelecekte kral olacağını öğrenir. Operada bu kehanet sonrasında Macbeth'in içindeki kötü tutkuların nasıl hareketlendiği ve kötülüğe nasıl yenik düştüğü anlatılmaktadır.

Luisa Miller (1849)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Salvatore Cammarano

Kont Walter'in oğlu Rodolfo ile emekli asker Miller'in kızı Luisa arasındaki umutsuz aşkı konu alan opera, Friedrich von Schiller'in *Kabale und Liebe* oyunundan uyarlanmıştır.

Rigoletto (1851)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Francesco Maria Piave

Victor Hugo'nun *Le roi s'amuse* adlı oyundan uyarlanan operada, kambur saray soytarısı Rigoletto'nun herkesten sakındığı ve koruduğu tek varlığı kızı güzel Gilda'nın çapkın Mantua Dükü'ne olan aşkı ve onu babasından korumak adına kendisini kurban etmesi anlatılır.

La Traviata (1853)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Francesco Maria Piave

Alexandre Dumas'nın 1848 yılında yazdığı *Kamelyalı Kadın* romanından uyarlanan operada, Violetta ve Alfredo'nun aşkı anlatır. Alfredo'nun babası bu ilişkiye karşıdır ve Violetta'dan oğlunu bırakmasını ister. Ancak ayrılık acısı Violetta'nın hastalığının daha da kötüleşmesine ve sonunda da ölümüne sebep olur.

La nonne sanglante (1854)

Müzik: Charles Gounod

Librettosunu Eugène Scribe ve Germain Delavigne

Matthew Gregory Lewis'in *The Monk* adlı romanından uyarlanan operada, Agnès ve Rodolphe'nin aşkı konu edilir. Ancak aileleri birbirleriyle savaş ve mücadele halindedir.

Manon Lescaut (1856)

Müzik: Daniel Auber

Libretto: Eugène Scribe

Abbé Prévost'un aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır. Genç Chevalier de Grioux ve Manon'un birbirlerini gördükleri anda âşık olmaları, aşklarının yoksulluk ile sınanması ve sonunda Manon'un ölümü eserin merkezini oluşturur.

La circassienne (1861)

Müzik: Daniel Auber

Libretto: Eugène Scribe

Jean-Baptiste Louvet de Couvrai'in *Une année de la vie du chevalier de Faublas* adlı kitabından uyarlanan opera, 1840 yıllarında Moskova ve Kafkaslar'da geçmektedir. Kalede canları sıkılan bir grup subay Dalayrac'ın Adolphe et Clara başlıklı operasını oynamaya karar verirler. Alexis'in kadın kıyafeti giymesiyle gelişen olaylar komik bir hal alır.

Béatrice et Bénédict (1862)

Müzik: Hector Berlioz

Libretto: Hector Berlioz

Konusunu Shakespeare'in *Much Ado About Nothing* oyunundan alan opera, evlenmeyi planlayan Claudio ve Hero ile aşka inançları olmayan Béatrice ve Bénédict ekseninde işlenir. Eserin ana teması sadakatsizliktir.

La Forza Del Destino (1862)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Francesco Maria Piave

Friedrich Schiller'in *Wallensteins Lager* adlı oyunundan uyarlanan operada, İspanyol Calatrava Markisinin kızı Leonora ile Don Alvaro'nun aşkını anlatmaktadır.

Mignon (1866)

Müzik: Ambroise Thomas

Libretto: Jules Barbier ve Michel Carré

Goethe'nin *Wilhelm Meisters Lehrjahre* adlı romanından operaya adapte edilmiştir. Dünyayı tanımak amacıyla gezmekte olan öğrenci Wilhelm Meister bir Alman köyüne gelir, burada Luthario ve Mignon ile tanışır. Seneler önce babasından çalınan Mignon'un babasının Luthario olduğunu ortaya çıkarır. Operada romandan farklı olarak, Luthario ve Mignon ölmez.

La jolie fille de Perth (1867)

Müzik: George Bizet

Libretto: Jules-Henri Vernoy de Saint-Georges ve Jules Adenis

Walter Scott'ın aynı isimdeki romanından uyarlanan operada, dört erkeğin bir kadın yüzünden atışmaları ve kavgaları anlatılır.

Don Carlos (1867)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Camille du Locle, Joseph Mery

Friedrich Schiller'in aynı adlı trajedisinden uyarlanan operada, İspanya Kraliyet ailesinin iç çatışmaları ve çarpıklıkları konu edilmiştir.

Hamlet (1868)

Müzik: Ambroise Thomas

Libretto: Michel Carré, Jules Barbier

William Shakespeare'in aynı adlı oyunundan operaya adapte edilen eserde, Prens Hamlet'in, kral olan babasını öldürdükten sonra tahta geçen ve annesi Gertrude ile evlenen amcası Claudius' tan intikam alışı anlatır.

Carmen (1875)

Müzik: George Bizet

Libretto: Ludovic Halévy ve Henri Meilhac

Eser operaya Prosper Mérimée'in *Carmen* adlı kısa romanından uyarlanmıştır. Carmen adındaki çingene kadının ihtiras ve tutku dolu aşk macerası operanın konusudur.

The Kiss (1876)

Müzik: Bedřich Smetana

Libretto: Eliška Krásnohorská

Eser Karolina Světlá'nın *The Kiss* isimli romanından operaya adapte edilmiştir.

Operada, bir köylü olan Lukáš, Vendulka'ya âşık olmuştur. İlişkilerini kabul etmeyen aileleri ile sürdürdükleri mücadeleyi anlatmaktadır.

Cinq-Mars (1877)

Müzik: Charles Gounod

Libretto: Paul Poirson ve Louis Gallet

Opera Alfred de Vigny'nin aynı isimdeki kitabından uyarlanmıştır. Eserin merkezinde politik aşk ilişkileri vardır.

Hérodiade (1877)

Müzik: Jules Massenet

Libretto: Paul Milliet ve Henri Grémont

Gustav Flaubert'in *Hérodias* isimli romanından uyarlanan operada, İncil'deki Salome karakteri merkez alınmıştır. Richard Strauss, *Salome* başlıklı operasında aynı konuyu farklı şekilde ele almıştır.

Eugene Onegin (1879)

Müzik: Peter Ilyiç Çaykovski

Libretto: Konstantin Schilowski

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin'in aynı adlı romanından uyarlanan operada, bir Rus asilzadesi olan Eugene Onegin ve Tatyana arasındaki aşk konu edilir.

Parsifal (1882)

Müzik: Richard Wagner

Libretto: Richard Wagner

Orijinali, Wolfram von Eschenbach tarafından 13. yüzyılda yazılmış olan epik şiir Parzival'dir. Operada, Kral Arthur zamanında bir şövalye olan Parzival'in Kutsal Kâseyi ararken yaşadıkları anlatılır.

Henry VIII (1883)

Müzik: Camille Saint- Saëns

Libretto: Léonce Détroyat- Armand Silvestre

Opera, Pedro Calderón de la Barca'nın *El cisma en Inglaterra* başlıklı kitabından adapte edilmiştir. Eser, tarihte, evlilikleri ve Anglikan Kilisesi'ni kendisine bağlamasıyla adından söz ettiren İngiltere Kralı VIII. Henry'nin yaşamı konu edilir.

Esmeralda (1883)

Müzik: Arthur Goring Thomas,

Libretto: Theo Marzials ve Alberto Randegger

V. Hugo'nun *Notre Dame de Paris* isimli eserinden adapte edilen operada Fransa'nın en görkemli kilisesinin başrahibi ve kilisenin ucube çancısının, çingene kızı Esmeralda'ya duydukları karşılıksız aşkları anlatılmaktadır.

Otello (1887)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Arrigo Boito

İngiliz oyun yazarı William Shakespeare'in 1603 basımlı *Othello, the Moore of Venice* tregedyasından operaya adapte edilmiştir. Eserde, Berberi komutan Otello ve Desdemon'a'nın evlilikle sonuçlanan aşklarının ardından yaşananlar konu edilir. Irkçılık, kıskançlık, aşk ve ihanet temaları eserin merkezini oluşturur.

Simplicius (1887)

Müzik: Johann Strauss

Libretto: Victor Leon

Hans Jakob Christoffel von Grimmelhausen'in *Der abenteuerliche Simplicissimus* başlıklı romanından uyarlanan opera, Wendelin von Grubben'in, erkek kardeşi Bruno'ya ikisinin de aynı kadını sevdiğini söylemesiyle başlayan olayların bir aile dramına dönüşmesini konu alır.

Cavalleria Rusticana (1890)

Müzik: Pietro Mascagni

Libretto: Guido Menasci ve Giovanni Targioni-Tozzetti

Giovanni Verga'nın oyunundan operaya adapte edilen eser, 'verismo' akımının en başarılı örneklerinden biridir. Askerden yeni dönmüş olan Turiddu, eski sevgilisi Lola'nın zengin bir adam olan Alfio ile evlendiğini öğrenir. Buna karşılık Turiddu'da köydeki güzel kızlardan biri olan Santuzza'yı baştan çıkarır. Bu durum karşısında Lola Turiddu'yu tekrar elde etmek ister ve evlilik dışı ilişkilerinin başlamasıyla ihanetleri daha ciddi bir duruma dönüşür, Santuzza evlilik dışı hamile kaldığı için köylüler tarafından dışlanır. Opera, Alfio'nun bu durumu öğrenmesi ve Turiddu'yu öldürmesiyle son bulur.

Maça Kızı (1890)

Müzik: Peter İlyiç Çaykovski

Libretto: Modest Çaykovski

Aleksandr Puşkin'in aynı adlı öyküsünden operaya uyarlanan eserde, Hermann adındaki genç subayın kumar tutkusu yüzünden ruhsal sağlığını kaybederek Maça Kızı tarafından lanetlenmesi anlatılır.

Ascanio (1890)

Müzik: Camille Saint-Saëns

Libretto: Louis Gallet

Alexandre Dumas'nın *Ascanio* başlıklı oyunundan adapte edilen operada, 16. yüzyılda İtalya'da yaşayan heykeltıraş Benvenuto Cellini'nin hayatı anlatılmaktadır.

Ivanhoe (1891)

Müzik: Arthur Sullivan

Libretto: Julian Sturgis

Walter Scott'ın 1819 yılında yazdığı aynı isimdeki romanından operaya uyarlanmıştır. Haçlı seferinden dönen Şövalye Sir Wilfredli Ivanhoe, arasının bozuk olduğu babası Lord Cedric'le barışmak ve sevgilisi Rowenna'yla yeniden birleşmek istemektedir. Ancak işler umduğu gibi gitmez ve Kral Richard'a komplo kuran Prens John ve Norman Baronlarının, Tapınak Şövalyeleriyle birlikte yaptığı korkunç bir planın ortasında kalır. Kralını, ailesini ve ülkesini kurtarmak için Robin Hood ve arkadaşlarına katılır.

L'amico Fritz (1891)

Müzik: Pietro Mascagni

Libretto: Nicola Daspuro

Emile Erckman ve Pierre-Alexandre Chatrian'ın *L'amico Fritz* başlıklı romanından operaya uyarlanan eserde, evliliğe karşı olan Fritz Kobus'un evlilik hazırlığında olan zengin arkadaşı David ile bahse girmeleri konu edilir. Fritz, asla evlenmeyeceğine dair üzüm bağlarından biri üzerine bahse girer. Ancak Suzel ile tanışır ve ona âşık olur. Bahsi kaybettiği için David'e üzüm bağlarından birini verir. David ise bu bahsi kazandığı için Suzel ve Fritz'e düğün hediyesi olarak bu bağ hediye eder.

Manon Lescaut (1893)

Müzik: Giacomo Puccini

Libretto: Ruggero Leoncavallo, Marco Praga, Giuseppe Giacosa, Domenico Oliva ve Luigi Illica

Abbé Prévost'un aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır. Genç Chevalier de Grioux ve Manon'un birbirlerini gördükleri anda âşık olmaları, aşklarının yoksulluk ile sınanması ve sonunda Manon'un ölümü eserin merkezini oluşturur.

Falstaff (1893)

Müzik: Giuseppe Verdi

Libretto: Arrigo Boito

William Shakespeare'in *The Merry Wives of Windsor* ile *Henry IV* başlıklı oyunlarından adapte edilen operada, kadınları rahat bırakmayan Windsor'un çapkın ihtiyarı Falstaff ve kadınların Falstaff'a verdikleri ders konu edilir.

Silvano (1895)

Müzik: Pietro Mascagni

Libretto: Giovanni Targioni-Tozzetti

Alphonse Karr'ın yazdığı bir romandan esinlenen operada, felaket, ölüm ve çaresizlikle sonuçlanan lanetli bir aşk üçgeni anlatılmaktadır.

La Bohème (1896)

Müzik: Giacomo Puccini

Libretto: Giuseppe Giacosa, Luigi Illica

Eser, Henri Murger'in *Scènes de la vie de bohème* başlıklı hikayelerinin yer aldığı kitaptan uyarlanmıştır. Terzi Mimi ile şair Rodolfo'nun aşkının merkez alındığı operada, Rodolfo'nun, Mimi'yi terk etmesi, Mimi'nin hastalığı ve ölümü anlatılır.

La bohème (1897)

Müzik: Ruggero Leoncavallo

Libretto: Ruggero Leoncavallo

Puccini ile Leoncavallo'nun arasının bozulmasına neden olan eserin kaynağı ve konusu her iki operada da aynıdır.

Don Quixote (1897)

Müzik: Wilhelm Kienzl

Libretto: Wilhelm Kienzl

Miguel de Cervantes'in aynı adlı romanından opera sahnesine uyarlanmıştır.

Sapho (1897)

Müzik: Jules Massenet

Libretto: Henri Cain ve Arthur Bernéde

Alphonse Daudet'nin aynı adlı romanından uyarlanmıştır. Tutku dolu bir aşk hikayesinin konu edildiği Sapho, yazarın model Marie Rieu ile yaşadığı uzun ve fırtınalı ilişkiden izler taşır. Eserde gerçek ve düş, kabul ve reddediş, istek ve kaygı temaları merkeze alınır.

2.BÖLÜM

20. YÜZYIL VE 21. YÜZYILDA OPERA- EDEBİYAT ETKİLEŞİMİ

Bu bölümde, 20. yüzyıl ve 21. yüzyıl operaları gerek stilistik gerekse müzikal dil bağlamında benzerlikler gösterdiğinden süreklilik arz etmesi dolayısıyla birlikte örneklenmiştir.

Tosca (1900)

Müzik: Giacomo Puccini

Libereto: Luigi Illica ve Giuseppe Giacosa

Opera, Victorien Sardou'nun *La Tosca* oyunundan uyarlanmıştır. Ressam Cavarodossi ve opera şarkıcısı Floria Tosca'nın aşkı, iki aşığın arasına girmeye çalışan Baron Scarpia'nın Cavarodossi'yi idam ettirmesi ve bunun sonucunda Tosca'nın intihar etmesi operanın konusunu oluşturur.

1. Tosca (G. Puccini) https://operalively.com/forums/content.php/594-tosca_1 E.T. 24.05.2019

Rusalka (1901)

Müzik: Antonín Dvořák

Libretto: Jaroslav Kvapil

Operanın konusu, Karel Jaromír Erben ve Božena Němcová'nın kaleme aldığı peri masallarından uyarlanmıştır. Ölümsüz Rusalka'nın ölümlü bir prensle âşık olması, ölümsüzlüğünden vazgeçmesi ancak prensin ihaneti operanın konusunu oluşturur.

2. Rusalka (A. Dvorak). <https://www.prague.eu/fr/evenement/10059/rusalka> E.T. 24.05.2019

Madame Butterfly (1904)

Müzik: Giacomo Puccini

Libretto: Luici Illica ve Giuseppe Giacosa

John Luther Long'un aynı adlı hikâyesinden adapte edilen operada, Amerikalı deniz teğmeni Pinkerton'ın, Nagazaki'de tanıdığı Japon kızı Cio- Cio San'la Japon törelerine göre evlenmesi, uzun bir yolculuğa çıkan Pinkerton'un seneler sonra başka bir kadın ile evlenmiş olarak Cio- Cio San'dan olan çocuğunu almaya gelmesi ve bütün bunların sonucunda Cio- Cio San'ın kendini öldürmesi anlatılmaktadır.

Risurrezione (1904)

Müzik: Franco Alfano

Libretto: Cesare Hanau

Leo Tolstoy'un *Resurrection* isimli romanından operaya uyarlanmıştır.

Yıllar önce işlenmiş bir günahın kurtulmanın yolunu arayan Dmire İvanoviç ve Nekhlyudov adında bir asil arasında geçenleri konu alan eserin ana temaları vicdan azabı, ceza hukuku, sosyal adaletsizliktir.

Pepita Jiménez (1905)

Müzik: Isaac Albéniz

Libretto: Francis Money-Coutts

Juan Valera'nın aynı adlı romanından uyarlanan operada, 16 yaşından beri 80 yaşındaki Don Gumersindo ile evli olan Pepita Jiménez'in, 19 yaşında da dul kalarak büyük bir servete konması ve Don Luis'le olan aşkı anlatılır.

Don Quichotte (1909)

Müzik: Jules Massenet

Libretto: Henri Cain

Cervantes'in aynı romanından uyarlanan bir başka operadır.

3. Don Quichotte (J. Massenet)

https://www.balletandopera.com/opera/mar_ch_don_quix_massenet/info/sid=GLE_1&play_date_from=01-Jun-2013&play_date_to=30-Jun-2013&playbills=30033

E.T. 24.05.2019

Oberst Chabert (1911)

Müzik: Hermann Wolfgang von Waltershausen

Libretto: Hermann Wolfgang von Waltershausen

Honoré de Balzac'ın *Colonel Chabert* başlıklı romanından uyarlanmıştır. Savaşta öldüğü düşünülen Chabert'in gömülür ancak yaşıyordur. Eserde Chabert'in eski hayatına dönme mücadelesi anlatılmaktadır.

The Captain's Daughter (1911)

Müzik: César Cui

Libretto: César Cui

Opera Alexander Pushkin'in 1836 yılında yazmış olduğu aynı isimli romanından uyarlanmıştır. Pyotr Andreyiç, iyi bir subay olması için yetiştirilmiş ve Orenburg'a gönderilmiştir. Orenburg'a giderken tipiye yakalanarak yolunu kaybeder ve bir köylü tarafından kurtarılır. Vefa borcunu ödemek için üstündeki kürkü köylüye hediye eden Pyotr Andreyiç'in bu davranışı hayatının dönüm noktası olacaktır.

Mavra (1922)

Müzik: Igor Stravinsky

Libretto: Boris Kochno

Eser operaya Alexander Pushkin'in *The Little House in Kolomna* başlıklı romanından uyarlanmıştır. Stravinsky eserle ilgili olarak şunları söyler;

Operam Mavra, eski Rus-İtalyan operasında gittikçe daha çok beğendiğim vokal üslupla konvansiyonel dil ve melodik eğilimlere duyduğum yakınlıktan doğmuştur. Bu yakınlık bana tamamen doğal bir şekilde, müzik çevreleri dikkatlerini tamamen müzikli drama çevirmiş oldukları için günümüzde kaybolmuş gibi görünen bir gelenek yolunda rehberlik etmiştir (Stravinsky, 2011:49).

Wozzeck (1922)

Müzik: Alban Berg

Libretto: Alban Berg

George Büchner'in *Woyzeck* başlıklı oyunundan uyarlanmıştır. Eserde, Er Wozzeck'in hayat arkadaşı Marie'nin sadakatsizliği sonucu gelişen olaylar ve sonunda Wozzeck'in Marie'yi öldürmesi konu edilir.

4. Wozzeck (A. Berg) <https://www.metopera.org/season/2019-20-season/wozzeck/> E.T. 24.05.2019

From the House of the Dead (1928)

Müzik: Leoš Janáček

Libretto: Leoš Janáček

Fyodor Dostoyevski'nin *Ölüler Evi* romanından operaya adapte edilmiştir. Dostoyevski'nin, Çarlık rejimine karşı olduğu gerekçesiyle dört yıl Sibirya'da cezaya çarptırılması bu romanın ortaya çıkmasına neden olur. Anı niteliğinde olan eser, aynı zamanda iç dünyaya bir yolculuktur.

5. From The House Of The Dead (L. Janacek)

<https://www.nytimes.com/2007/07/18/arts/music/18dead.html> E.T.
24.05.2019

Porgy and Bess (1935)

Müzik: George Gershwin

Libretto: Ira Gershwin ve DuBose Heyward

DuBose Heyward'ın aynı adlı romanından operaya uyarlanan eserde, cinayet zanlısı olarak arana sevgilisinden kurtulmak isteyen adı kötüye çıkmış Bess ile Porgy'nin ilişkisi merkezinde gelişen olaylar anlatılmaktadır.

6. Porgy and Bess (G. Gershwin)

https://www.operanews.com/Opera_News_Magazine/2012/7/Reviews/CINCINNATI_Porgy_and_Bess.html E.T. 23.05.2019

Lulu (1937)

Müzik: Alban Berg

Libretto: Alban Berg

Konusunu, Frank Wedekind'in *Erdgeist* ve *Die Büchse der Pandora* başlıklı oyunlarından alan operada, Viyana'da yüksek yaşam standartlarına sahip metreslikten, Londra sokaklarına düşen Lulu'nun hikayesi anlatılır.

7. Lulu (A. Berg). <http://www.artssf.com/bergs-opera-lulu-oakland/>
E.T. 23.05.2019

Semyon Kotko (1939)

Müzik: Sergei Prokofiev

Libretto: Sergei Prokofiev, Valentin Katayev

Eser operaya Valentin Katayev'in yazdığı *Çalışma İnsanlarının Sonu* (1937) adlı romanından uyarlanmıştır.

Volo di Notte (1940)

Müzik: Luigi Dallapiccola

Libretto: Luigi Dallapiccola

Antoine de Saint-Exupéry'nin aynı adlı romanından operaya uyarlanan eserde, aynı zamanda bir pilot olan yazarın, havacılığın ilk dönemlerinde edindiği deneyimler anlatılır. Operada aynı zamanda dönemin İtalya'sının politik ve sosyal gerilimleri gözler önüne serilir (Aktuğ, 2010:32).

The Story of a Real Man (1948)

Müzik: Sergei Prokofiev

Libretto: Mira Mendelson

Boris Plevoy'un aynı isimdeki romanından uyarlanan opera, II. Dünya Savaşı'nda geçer. Bir Sovyet savaş pilotu olan Alexei, savaşta yaralanarak iki bacağını da kaybeder. Ancak arkadaşlarından aldığı destekle tekrar uçmaya başlar.

Il dottor Antonio (1949)

Müzik: Franco Alfano

Libretto: Mario Ghisalberti

Giovanni Ruffini'nin aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır. Bir İngiliz aristokratın kızına âşık olan doktorun, siyasetin gölgesinde yaşadıkları konu edilir.

Billy Budd (1951)

Müzik: Benjamin Britten

Libretto: Edward Morgan Forster

Herman Melville'in aynı adlı romanından uyarlanan operada, Kaptan Vere ve genç denizci Billy Budd'ın geçmişe yaptıkları yolculuk anlatılmaktadır.

The Mayor of Casterbridge (1951)

Müzik: Peter Tranchell

Libretto: Peter Tranchell, Peter Bently

Thomas Hardy'nin aynı isimdeki kitabından operaya uyarlanmıştır. Opera, kitap kahramanının sarhoş olduğu bir gece kumarda karısı ve kızını kaybedip, sabah ayılması ve hayatına çeki düzen vermeye karar vermesiyle başlar. Kişi yeni hayatında belediye başkanlığına kadar yükselir, ancak geçmişi onu yalnız bırakmaz.

Der Prozeß (1953)

Müzik: Gottfried von Einem

Libretto: Boris Blacher, Heinz von Cramer

Franz Kafka'nın *Dava* başlıklı romanının bir başka opera uyarlamasıdır.

Turning of the Screw (1954)

Müzik: Benjamin Britten

Libretto: Myfanwy Piper

Henry James'in aynı adlı öyküsünden operaya uyarlanan eserde, çocuğa karşı şiddet ve taciz konusu işlenir.

A Midsummer Night's Dream (1960)

Müzik: Benjamin Britten

Libretto: Benjamin Britten, Peter Pears

Shakespeare'nin aynı adlı oyunundan operaya uyarlamıştır. Başına buyruk ve şakacı peri Puck'un yüzünden herekes yanlış kişiye âşık olur.

The Fiery Angel (1955)

Müzik: Sergei Prokofiev

Libretto: Sergei Prokofiev

Valery Bryuson'ın aynı adlı romanından uyarlanan operada, coşkulu ve yıpratıcı bir aşk üçgenini anlatılmaktadır.

8. The Fiery Angel (S. Prokofiev).

<https://www.bolshoimoscov.com/?performance=1219&page=catalog>

E.T. 23.05.2019

Nana (1958)

Müzik: Manfred Gurlitt

Libretto: Max Brod

Emile Zola'nın aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır. Yeteneksiz ama bir o kadar da güzel aktrist Nana, oyunculuktan sonra kötü bir yolu tercih eder. Erkeklerin Nana'ya olan düşkünlüğü, Fransa'nın İkinci İmparatorluk Dönemindeki siyasi dalgalanmaları ve toplumsal yapı eserin konusunu oluşturur.

The Greek Passion (1961)

Müzik: Bohuslav Martinů

Libretto: Bohuslav Martinů

Nikos Kazantzakis aynı adlı romanından adapte edilen opera, Paskalya'da bir Rum köyünde, dini karakterlere bürünen köylüleri anlatır.

Our Man in Havana (1963)

Müzik: Malcolm Williamson

Libretto: Sidney Gilliat

Graham Greene'in aynı adlı romanından adapte edilen operada, geleceğin Havana'sında yaşayan İngiliz iş adamı Mr. Wormold'un, ülkesinin gizli haber alma servisinde casusluğa sürüklenmesiyle başlayan olaylar konu edilir.

The Love of d'Artagnan (1971)

Müzik: Mieczysław Weinberg

Libretto: Nora Gal

Alexandre Dumas'ın *The Three Musketeers* başlıklı romanından operaya adapte edilmiştir. Eski rejimin çarpıklıkları, cumhuriyetçiler ve monarşistler arasındaki anlaşmazlıklar *Üç Silahşörler* ekseninde ele alınır.

Death in Venice (1973)

Müzik: Benjamin Britten

Libretto: Myfanwy Piper

Thomas Mann'ın aynı adlı kitabından operaya uyarlamıştır. Dinlenmek üzere Venedik'e giden ünlü yazar Aschenbach, genç Polonyalı Tadzio'ya âşık olmasıyla başlayan olaylar, kenti saran salgın hastalık ve yazarın ölüme teslim olması eserin konusudur.

9. Death in Venice B. Britten

<https://theartsdesk.com/opera/death-venice-opera-north E.T.>

23.05.2019

Dead Souls (1976)

Müzik: Rodion Shchedrin

Libretto: Rodion Shchedrin

Nikolai Gogol'un aynı adlı kitabından uyarlamıştır. Bir dolandırıcı olan Chichikov, gittiği köydeki insanları kandırarak onlardan haksız vergiler alır.

The Martyrdom of St. Magnus (1977)

Müzik: Peter Maxwell Davies

Libretto: Peter Maxwell Davies

George Mackay Brown'un *Magnus* başlıklı romanından uyarlanmıştır. Operada, Orkney Kontu, Aziz ve şehit Magnus Erlendsson'un hikayesi anlatılır.

Of Mice and Men (1979)

Müzik: Carlisle Floyd

Libretto: Carlisle Floyd

John Steinbeck'in aynı adlı romanından uyarlanmıştır. Operada, farklı karakterlerdeki iki mevsimlik tarım işçisinin, George Milton ve Lennie Small'un hikayesi anlatılır. İnsanın insanla, doğayla, toplumla ilişkisi eserin ana temasını oluşturur.

Angle of Repose (1976)

Müzik: Andrew Imbrie

Libretto: Oakley Hall

Opera 1971 yılında Wallace Stegner tarafından yazılmış olan romandan uyarlanmıştır. Tekerlekli sandalyeye mahkûm olan tarihçi Lyman Ward, oğlu ve ailesiyle bağlantısı kopmuştur. Ward, büyükannesi ve büyükbabasıyla ilgili yazmaya karar verir.

Anna Karenina (1981)

Müzik: Iain Hamilton

Libretto: Iain Hamilton

L. N. Tolstoy'un aynı adlı romanından adapte edilen operada, 19. yüzyıl Rusya'sında Kont Vronsky'e olan aşkı yüzünden evliliği de dahil olmak üzere sahip olduğu herşeyden vazgeçen Anna'nın hikayesi anlatılır.

Wuthering Heights (1982)

Müzik: Bernard Herrmann

Libretto: Lucille Fletcher

Emily Brontë'nin aynı adlı romanından adapte edilmiştir. Eve evlatlık olarak gelen Heathclif ile Catherine birbirlerine âşık olurlar. Fakat Catherine bu aşktan vazgeçerek zengin komşuları Edgar Linton ile evlenir. Evden ayrılan Heathcliff zengin bir adam olarak döner. Hem Catherine'den hem de Edgar Linton'dan intikam almaya başlar.

The Postman Always Rings Twice (1982)

Müzik: Stephen Paulus

Libretto: Colin Graham

James Mallahan Cain'in aynı adlı romanından uyarlanmıştır. Eserde, başıboş bir serserinin tesadüfen uğradığı, aynı zamanda hem bir lokanta hem de bir ev olarak kullanılan benzin istasyonunda geçici olarak çalışmaya başlaması sonra da istasyon sahibinin karısı ile birlikte nefret ettiği kocasını ortadan kaldırmak için yaptıkları şeytanca planlar konu edilmiştir.

The Black Spider (1985)

Müzik: Judith Weir

Libretto: Judith Weir

Jeremias Gotthelf'in aynı adlı romanından adapte edilen operada, Hristiyan temaları ve sembolizmi merkezdedir.

Idiot (1985)

Müzik: Mieczyslaw Weinberg

Libretto: Alexander Medvedev

Dostoyevski'nin aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır. Eserde, sara hastası ve budalalık varan iyi niyetiyle Prens Mişkin, iyi insan olmakla budalalık arasındaki sınırları sorguladır.

Le Château des Carpathes (1993)

Müzik: Philippe Hersant

Libretto: Jorge Silva Melo

Opera, Jules Verne'nin aynı adlı romanından uyarlanmıştır. Karpatlar'daki bir şatonun perili olduğu söylentisi yayılmıştır. Bazı araştırmacıların şatoya gitmeleri ve başlarına gelen gizemli olaylar operanın konusunu oluşturur.

The Picture of Dorian Gray (1996)

Müzik: Lowell Liebermann

Libretto: Lowell Liebermann

Oscar Wilde'in aynı adlı romanından uyarlanan operada, kendisi yerine portresinin yaşlanmasını dileyen ve bu dileği gerçekleşince de yoldan çıkan yakışıklı bir adamın hikayesi anlatılır.

Dudaktan Kalbe (1997)

Müzik: Çetin Işıközlü

Libretto: Eflatun Neimetzade, Durmuş Öner

Reşat Nuri Güntekin'in aynı adlı eserinden operaya adapte edilmiştir. 2. Meşrutiyet döneminde İzmir'de başlayan ve İstanbul'da mutsuzlukla son bulan bir aşk hikâyesini anlatılmaktadır.

Genji monogatari (1999)

Müzik: Minoru Miki

Libretto: Collin Graham

Opera, Murasaki Shikibu'nun 11. yüzyıl klasik Japon edebiyatında aynı adı taşıyan şaheserine dayanıyor. Dünyanın ilk romanı kabul edilen eserde, Japon Sarayındaki nedimelerden Shikibu'nun anıları anlatılmaktadır.

The Great Gatsby (1999)

Müzik: John Harbison

Libretto: John Harbison

F. Scott Fitzgerald'ın aynı adlı romanından uyarlanmıştır. Genç, yakışıklı ve zengin Gatsby'in yaşadığı gösterişli hayatın ardında sakladığı yalnızlığı ve hayal kırıklıkları operanın konusudur.

10. The Great Gatsby (J. Harbison) <http://nffo.blogspot.com/2012/02/great-gatsby-opera.html>
E.T. 24.05.2019

L'Amour de Loin (2000)

Müzik: Kaija Saariaho

Libretto: Amin Maalouf

Amin Maalouf'un aynı adlı öyküsünden opera sahnesine uyarlanan eser, 12.yüzyıl Fransa'sında ve Trablus'ta geçer. Operada dönemin halk ozanı Blaye Prensi Jauféré Rudel ile Trablus Kontesi Clémence'in hüznü aşkı anlatılır (Aktuğ, 2019: 18).

The Old Man Who Loved Cheese (2000)

Müzik: Edward Barnes

Libretto: Edward Barnes

Garrison Keillor'un hikâyesinden operaya adapte edilen eserde, peyniri çok seven Wallace P. Flynn'in kötü kokulu peynir tutkusu yüzünden ailesi ve komşularının ondan

uzaklaşmasıyla başlayan olaylar zincirini konu edilir. Wallace, peynir tutkusu ve sevdikleri arasında bir seçim yapmak zorundadır (Aktuğ, 2019: 38).

The Handmaid's Tale (2000)

Müzik: Poul Ruders

Libretto: Paul Bentley

Kanadalı yazar Margaret Atwood'un aynı adlı distopik romanından uyarlanan opera, MS 2195 yılında geçer. Kimlik, cinsiyet gibi temalara dikkat çekilen eserde, Hristiyan kökten dincilerin Başkana düzenledikleri suikasttan sonra kurulan Gilead Cumhuriyeti'nde, bütün yasal ve insani hakları ellerinden alınan kadınların sosyal olarak belirlenmiş rolleri sadece çocuk doğurmak ve kendilerini üst sınıf olarak tanımlayan grubun neslinin devamını sağlamaktır (Aktuğ, 2019: 25).

Sophie's Choie (2002)

Müzik: Nicholas Maw

Libretto: Nicholas Maw

William Styron'un aynı adlı romanından uyarlanan operada, Nazi kampında bir seçim yapmak zorunda kalan Sophie ile soykırımı takıntı haline getiren Nathan'ın sona doğru yaklaşan ilişkileri konu edilir.

Aşk-ı Memnu (2003)

Müzik: Selman Ada

Libretto: Tarık Günersel

Halid Ziya Uşaklıgil'in aynı adlı romanından adapte edilen operada, İstanbul'un kalburüstü ailelerinden birinin yaşam tarzı ve aile içinde yaşanan yasak aşk konu edilir.

The Little Prince (2003)

Müzik: Rachel Portman

Libretto: Nicholas Wright

Antoine de Saint-Exupéry'nin aynı adlı romanından operaya aktarılan eserde, bir pilotun uçağının arızalanarak Sahra Çölü'ne zorunlu iniş yapması ve burada Küçük

Prens'le karşılaşılması konu edilir. Prens, pilota kendi gezegeninden ayrılıp, farklı gezegenlere yaptığı yolculukları, bu yolculuklar esnasında yaşadıklarını ve karşılaştığı yetişkin tiplerini anlatır. (Aktuğ, 2019: 45).

Perelà, uomo di fumo (2003)

Müzik: Pascal Dusapin

Libretto: Pascal Dusapin

Opera, İtalyan fütürist yazar Aldo Palazzeschi'nin *Il codice Perelà* başlıklı romanından uyarlanmıştır. Otuz üç yılı aşkın süredir bir şöminenin bacasında yaşamakta olan duman adam Perelà'nın ayağına bir çift kırmızı bot geçirerek şehirde dolaşmasıyla başlayan hikâye, Markiz Olivia di Bellonda'nın ona âşık olmasıyla gelişir (Aktuğ, 2019: 51).

The End of the Affair (2004)

Müzik: Jake Heggie

Libretto: Heather McDonald, Leonard Foglia

Graham Greene'in aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır. Bir oda operası olarak tasarlanan eserde, Maurice ve Sarah'ın yasak aşkı konu edilir (Aktuğ, 2019: 101).

1984 (2005)

Müzik: Lorin Maazel

Libretto: J.D. McClatchy, Thomas Meehan

George Orwell'in aynı adlı kitabından uyarlanan operada, toplumsal sınıflandırmanın Büyük Birader'in liderliğini yaptığı parti tarafından oluşturulan Okyanusya'da, sosyal yaşamın ve zihinsel kontrolün tek bir sınıfın tekeline alınarak oluşturulmaya çalışılan düzen konu edilmektedir.

The Adventures of Pinocchio (2007)

Müzik: Jonathan Dove

Libretto: Alasdair Middleton

Carlo Collodi'nin romanından operaya uyarlanan iki perdelik eserde, tahta bir kukla olan Pinokyo'nun gerçek bir oğlan çocuğu olma yolundaki maceraları anlatılmaktadır (Aktuğ, 2019:122).

Alice in Wonderland (2007)

Müzik: Unsuk Chin

Libretto: David Henry Hwang

Lewis Carroll'ın 1865 yılında yazmış olduğu *Alice in Wonderland* kitabından operaya uyarlanmıştır. Alice adındaki küçük kızın, bir tavşan deliğinden geçerek girdiği fantastik dünya anlatılır.

Elmer Gantry (2007)

Müzik: Robert Livingstone Aldridge

Libretto: Herschel Garfein

Sinclair Lewis'in aynı adlı romanından adapte edilmiştir. Opera, insanların dini duygularının sömürülmesini ve dini değerler ile maddi değerlerin menfaat ilişkileri doğrultusunda değişime uğramasını konu alır.

Anna Karenina (2007)

Müzik: David Carlson

Libretto: Colin Graham

L. N. Tolstoy'un aynı adlı romanından adapte edilen operada, 19. yüzyıl Rusya'sında Kont Vronsky'e olan aşkı yüzünden evliliği de dahil olmak üzere sahip olduğu herşeyden vazgeçen Anna'nın hikayesi anlatılır. Romanın bu adaptasyonundan başka dokuz opera adaptasyonu daha vardır.

The Grapes of Wrath (2007)

Müzik: Ricky Ian Gordon

Libretto: Michael Korie

John Steinbeck'in aynı adlı romanından operaya uyarlamıştır. Eserde, 1992 Ekonomik bunalımında kuraklık ve işsizlik sebebiyle, doğup büyüdüğü yerleri terk etmek zorunda kalan insanların dramı konu edilmektedir (Aktuğ, 2019: 90).

Teneke (2007)

Müzik: Fabio Vacchi

Libretto: Franco Marcoaldi

Türk yazar Yaşar Kemal'in aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır.

Konu, Çukurova'da geçer. Devletin birtakım kısıtlamalar getirdiği çeltik ekimi, çeltik ağalarını zor sokmaktadır. Kasabaya yeni gelen tecrübesiz kaymakam, konuyla ilgili ikilemde kalmakta, doğrulukla çeltik ağalarının baskıları arasında gidip gelmektedir (Aktuğ, 2019: 80).

La Commedia (2008)

Müzik: Louis Andriessen

Libretto: Louis Andriessen

Beş bölümden oluşan film-opera türündeki eser, Dante'nin *İlahi Komedya*'sının tekrar anlatımıdır. Çoklu dilden oluşan tekstte, Dante'nin şiirinden, Hollanda halk şarkılarından, eski Ahit'ten ve Joost van den Vondel'in şiirinden alıntılar yer almaktadır (Aktuğ, 2019: 154).

Through the Looking Glass (2008)

Müzik: Alan John

Libretto: Andrew Upton

Lewis Carrol'un aynı adlı kitabından operaya uyarlamıştır. Alice, aynanın öteki tarafında kendi dünyasındaki varlıklardan farklı olan varlıkların dünyasını keşfeder (Aktuğ, 2019: 116).

Love and Other Demons (2008)

Müzik: Péter Eötvös

Libretto: Kornél Hamwai

Eser operaya, Gabriel Garcia Marquez'in aynı adlı romanından uyarlanmıştır. Konu 18. yüzyılda, Kolombiya'da geçer. Maria, kendisiyle çok ilgilenmeyen babasıyla yaşamaktadır. Maria, siyahi kâhya Dominga tarafından yetiştirilir. Kuduz olduğu düşünülen bir köpek tarafından ısırılan kız hiçbir bulgu olmamasına rağmen içine şeytan girdiği düşünülerek bir manastıra kapatılır (Aktuğ, 2019: 112).

Lady Sarashina (2008)

Müzik: Péter Eötvös

Libretto: Mari Mezei

Japon geleneksel edebiyatının önemli eserlerinden biri olarak görülen *As I Crossed a Bridge of Dreams*, M.Ö. 1008 'de doğan, bilinen adıyla Lady Sarashina'nın eseridir. Gerçek dünyanın acımasızlıklarını kendince kurduğu hayal dünyasıyla yenmeye çalışan yazar gerek içsel gerekse fiziksel dünyadaki yolculuklarını otobiyografik bir anlatımla yansıtır (Aktuğ, 2019: 156).

Moby Dick (2010)

Müzik: Jake Heggie

Libretto: Gene Scheer

Herman Melville'nin aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır.

Moby Dick yüzünden bir bacağına kaybeden Ahab, intikam almak için onu tekrar bulmaya karar verir. Eser, Ahab'ın bu amaçla çıktığı yolculuğu anlatır (Aktuğ, 2019: 94).

Il Postino (2010)

Müzik: Daniel Catan

Libretto: Daniel Catan

Antonio Skarmeta'nın *Neruda'nın Postacısı* başlıklı romanından operaya uyarlanmıştır. Eserde, Şili'li şair Pablo Neruda'nın siyasi görüşlerinden dolayı sürgünde olduğu

İtalya’da bir adada, kendisine mektuplarını getiren postacıyla arasında gelişen dostluk konu edilir (Aktuğ, 2019: 106).

Stolthet och fördom (2010)

Müzik: Daniel Nelson

Libretto: Sofia Fredén

Jane Austen’nin aynı adlı romanından adapte edilen operada, 19. yüzyılın sınıfsal farklılıkları ve kadınların toplumsal hayattaki yeri gözler önüne serilir.

Amelia (2010)

Müzik: Daron Hagen

Libretto: Gardner Mcfall

Opera, Stephan Wadsworth’un hikâyesine dayanmaktadır. Pilot olan babasını Vietnam’da kaybeden ve ilk kez anne olacak olan Amelia, kocası ve çocuğu için güçlü olmak zorundadır. Eserde başkarakterin duygusal yolculuğu esnasında şifalanması ve özgürleşmesi konu edilir (Aktuğ, 2019:159).

Heart of Darkness (2011)

Müzik: Tarik O’Regan

Libretto: Tom Philips

Joseph Conrad’ın aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır. Thames Nehri üzerinde seyreden bir gemide, Avrupalı şirket temsilcisi Kurtz’u Kongo’da fildişi toplayan Kurtz’u İngiltere’ye geri götürecektir. Ancak Kurtz hastadır ve kısa bir süre sonra ölür (Aktuğ, 2019: 100).

Slow Man (2012)

Müzik: Nicholas Lens

Libretto: J. M. Coetzee

J. M. Coetzee’nin aynı adlı romanından operaya uyarlanmış olsa da orijinal hikâyeden farklılıklar gösterir. Çağdaş bir opera olan *Slow Man*, Paul Rayment, Elizabeth Costello ve Marjiana arasında uyanan derin duyguları anlatmaktadır. Operanın merkezinde yazar

Elizabeth Costello'nun orta yaşlı, kesik bacaklı Paul Rayment ile gözleri görmeyen Marjiana için organize ettiği buluşma yer alır (Aktuğ, 2019: 97).

Invisible Cities (2013)

Müzik: Christopher Cerrone

Libretto: Christopher Cerrone

Italo Calvino'nun aynı adlı romanından adapte edilen opera, Marco Polo ve Kubilay Han'ın satranç oyunları sırasındaki sohbetleri konu edilir. Marco Polo, Kubilay Han'a gezileri esnasında gördüğü kentleri anlatır. Ancak bu kentler, kurmaca kentlerdir ve her kent Marco Polo'nun doğup büyüdüğü yer olan Venedik'in izlerini taşır (Aktuğ, 2019: 143).

Dolores Claiborne (2013)

Müzik: Tobias Picker

Libretto: J. D. McClatchy

Eser, Stephen King'in aynı adlı eserinden operaya uyarlanmıştır. Dolores Claiborne, kırk yıldır yanında çalıştığı zengin dul Vera Donovan'ın ölümünden sorumlu tutulmaktadır (Aktuğ, 2019: 92).

Belcanto (2015)

Müzik: Jimmy López

Libretto: Nilo Cruz

Eser, Ann Patchett'in aynı adlı romanından opera sahnesine uyarlanmıştır. Roxane Coss, dünyaca ünlü bir opera sanatçısıdır. Japonya'nın önemli iş adamlarından Katsumi Hosokawa'nın doğum günü partisi için Güney Amerika'ya davet edilir. Ancak gerillalar partideki herkesi rehin alırlar (Aktuğ, 2019: 92).

Cold Mountain (2015)

Müzik: Jeniffer Higdon

Libretto: Gene Scheer

Charles Frazier'ın 1997 tarihli aynı adlı romanından operaya uyarlanmıştır. Inman, Amerikan İç Savaşı'nın ardından yaralı olarak sevdiği kadın Ada'ya ulaşmaya, Ada ise savaştan sonra babasının çiftliğinde yeni bir düzen kurmaya çalışmaktadır (Aktuğ, 2019: 150).

The Shining (2016)

Müzik: Paul Moravec

Libretto: Mark Campbell

Stephen King'in aynı adlı romanından uyarlanan operada, Jack Torrance, kış sezonunda kapalı olan Overlook Oteli'nin kış dönemi boyunca bakımından sorumludur. Ailesini de yanına alarak otele yerleşen Torrance'in küçük oğlu Danny'nin medyum yetenekleri sayesinde bir cinayet açığa çıkmaya başlar.

3.BÖLÜM

DAVA

3.1. Franz Kafka

Franz Kafka 1883'te Prag'da Hermann ve Julie Kafka'nın ilk çocuğu olarak dünyaya geldi. Aldığı hukuk eğitiminden sonra 1907'de "Assicurazioni Generali" adlı İtalyan sigorta şirketinde çalışmaya başladı. Kafka aynı yıllarda Alman yazar Max Brod ile tanıştı ve dost oldu. Hayatında önemli bir yer tutan Max Brod sayesinde edebiyat dünyasına adım atan Kafka, birçok edebiyatçıyla da tanışma fırsatı buldu. Babasıyla arasındaki sıkıntılı ilişkisi her zaman hayatının merkezinde olan yazarın suçluluk psikolojisi ve aidiyet duygusunu yitirmesini başta *Dönüşüm* olmak üzere hemen her eserinde görmek mümkündür. Akciğer kanseri nedeniyle bir sanatoryuma yatırılan Kafka, 3 Haziran 1924'te hayatını kaybeder.

3.2. Philip Glass

20. yüzyılın ve günümüzün en önemli kompozitörlerinden biri olarak kabul edilen P. Glass, 1937 yılında Amerika'da doğdu. Eğitimini, Chicago Üniversitesi ve Juilliard Müzik Okulunda tamamlayan kompozitör, Darius Milhaud, Nadia Boulanger, Ravi Shankar gibi isimlerle çalışma olanağı buldu. Son derece üretken bir kompozitör olan Glass, orkestra, solo çalgı, yirmibeşin üzerinde opera ve müzik toplulukları için bestelediği müziklerin yanı sıra, film müzikleri, reklam müzikleriyle birçok platformda adından söz ettirmeye devam etmektedir. Her ne kadar minimalist bir kompozitör olarak anılsa da Glass, müziğini 'tekrarlayan yapıların müziği' olarak tanımlayarak 'uzay makinesi motoru' ifadesini kullanır. Kompozitörün müziği, çılgınlıkların birbiri ardına geldiği, robotik düzenin gerektiğinde bertaraf edildiği fütüristik bir dünyayı betimler. Müzikal hümanizmden uzak olan kompozitörün daha çok post-hümanist bir tavrı vardır (Strickland, 1993: 289). 1980'lerde başta Talking Heads grubu olmak üzere birçok New Wave tarzı müzikte, özellikle vokal ve gitar partilerinde Glass'ın motorik tekrarları kullanılır (Strickland, 1993: 248). P. Glass *Müziksiz Sözler* başlıklı kitabında opera yazmanın asıl sırrının iyi bir libretto olduğuna dikkat çeker (Glass, 2016: 442).

3.3.Philip Glass'ın Edebiyat Eseri Kaynaklı Operaları

The Making of the Representative for Planet 8 (1988)

Doris Lessing'in aynı adlı beş ciltlik *Canopus in Argos* serisinin dördüncü kitabından uyarlanan operanın libretto yazarı, aynı zamanda romanın da yazarı olan Doris Lessing'dir. 1988 yılında ilk temsili yapılan bilim-kurgu türündeki eserde, Buzul Çağı'na teslim olmak üzere olan gezegenin merkezinde, medeniyetin sosyal ve politik konuları işlenir.

The Perfect American (2012)

Operanın oluşum süreci, New York Operasına 2007 senesinde müdür olarak atanan Gerard Mortier tarafından Philp Glass'a götürdükleri teklif ile başlamıştır. Peter Stephan Jungk'un *Der König von Amerika* başlıklı romanından adapte edilen operada, Walt Disney'in hayatının son günleri anlatılmaktadır.

Satyagraha (1980)

Sanskritçe *gerçek güç* anlamına gelen *Satyagraha*, Glass'ın, Gandhi'nin 1890'larda Güney Afrika'ya giderek sosyal değişim için başlattığı şiddete başvurmeyen hareketinden etkilenerek ortaya çıkardığı bir operadır. Aynı zamanda kompozitörün 'opera üçlemesi'nin ikincisi olan opera, Gandhi'nin Güney Afrika'ya varmasıyla başlayan ve oradan ayrılmasıyla sona eren yirmi yıllık süreci konu alır. Eserde, şarkıcıların söylediği bölüm kutsal bir Hindu metni olan *Bhagavad Gita*'dan alınmıştır. (Aktuğ, Dağdelen, 2016: 35).

Akhnaten (1983)

Glass, Einstein ve Gandhi'den sonra din teması için antik dönemden esinlenir. Akhnaten, üçlemenin son operasıdır. Mısır Firavunu Akhnaten'in hüküm sürdüğü Amarna dönemi, farklı disiplinlerden birçok sanatçının ilgisini çekmiştir. Glass, bu dönemi üçlemenin 3. operası *Akhenaten*'de ele alır (Frandsen, 1993: 241-242). Eser,

tektanrıcılık düşünülerek ve Mısır firavunu Musa ile ilişkilendirilerek, Freud'un tavsiyesi üzerine yazılmıştır. Üç perdeden oluşan *Akhnaten*'in teksti, *Mısır'ın Ölümler Kitabı* temel alınarak Shalom Goldman tarafından Eski İbranice, Aramice, Eski Mısırca, Akatça ve eserin sahnelendiği bölgenin yerel dilinde oluşturulmuştur (Aktuğ, Dağdelen, 2016: 36).

Cocteau Üçlemesi

Glass'ın bir diğer 'opera üçlemesi' 'Cocteau Üçlemesi' dir. J. Cocteau'nun üç filmini temel alan kompozitör, filmlerde onu cezbeden şeylerden birinin Cocteau'nun yazarken tutturduğu hız olduğunu söyler (Glass, 2016: 442). Üçlemenin ilk operası *Orphée* (1993), opera tarihinin en çok sahnelenen mitlerinden biridir. Cocteau, yönetmenliğini üstlendiği aynı adlı filmin senaristliği de yapmıştır. İkinci opera, *La Belle et la Bête* (1994), yönetmenliğini yine Cocteau'nun yaptığı, öykülemde ise Jeanne-Marie Leprince de Beaumont ile birlikte çalıştığı *Güzel ve Çirkin* masalının adaptasyonudur. Üçüncü opera, *Les Enfants Terribles* (1996), J. Cocteau'nun 1950 yılında sinema perdesine aktarılan kitabıdır. Ancak bu kez yönetmen koltuğunda Jean-Pierre Melville oturur. Elisabeth ve Paul kardeşlerin yaşadıkları dünyaya yabancılaşarak birbirleriyle kurdukları ilişki gözler önüne serilir. Glass, bu eserle ilgili olarak, Cocteau'nun, dönüşmek isteyen kişilerin, sahip oldukları enerjiyi kendilerine uygulamakla büyük risk aldıklarına bizleri inandırmaya çalıştığını söyler. Bu noktada izleyiciden beklenen, Elisabeth ve Paul'un sadece ikiz değil, aslında aynı kişinin iki ayrı yüzü olduğunu anlamalarıdır (Glass, 2016: 455).

In the Penal Colony (2000)

"Bir perde ve 16 sahneden oluşan eser, Franz Kafka'nın aynı adlı kısa hikâyesinden operaya uyarlanmıştır. Tenor, bas-bariton ve yaylı beşli için düzenlenen operada, orijinal hikâyede var olan dört karakterin ikisi seslendirilmektedir. Glass'ın iş ortağı ve eski eşi JoAnne Akalaitis, Kafka'nın kendisini anlatıcı ve izleyici olarak eklemiş ve karakterin tekstini, Kafka'nın günlüklerinden seçmelerle oluşturmuştur. Glass, *In the Penal Colony*'i cep opera olarak nitelendirir.

Eser, isimsiz ülkeye ait uzak bir adada 1907'de geçer. Yüksek rütbeli ziyaretçi, adaya, bir idama tanıklık etmesi için davet edilmiştir. Adanın eski kumandanının icat ettiği idam makinesi, mahkûmun bedenine bir tırmık yardımıyla suçunu yazar ve saatler içinde infaz gerçekleşir. Makine, onu icat etmiş olan eski kumandana büyük saygı ve

sadakat besleyen hapisane sorumlusu subay tarafından kullanılmaktadır. Yöntemin devamlılığı yüksek rütbeli ziyaretçinin onayına bağlıdır. Çünkü adanın şimdiki kumandanının hem makineyle hem de yöntemle ilgili endişeleri vardır. Dolayısıyla subay, ziyaretçiyi ikna etmeye çalışmaktadır. Çabaları sonuçsuz kalınca mahkûmu makineden kurtarır ve kendisini makineye bağlar. Ancak makine arızalanır ve aniden subayın kafatasını deler. Makinenin kendi kendini imha etmesi ve ziyaretçinin adadan ayrılmasıyla opera sona erer.

Eserin farklı okumaları düşünüldüğünde ‘subay’ı içinde yaşadığımız toplumla özdeşirmek mümkündür. Toplumsal gelenek ve görenekler, hümanizm, önyargılar, öğretilmiş ya da dayatılmış doğrular, idealizm, bireylerin cezalandırılması ve toplum tarafından etiketlenmesi hikâyeye yansıyan temalar arasındadır. Tıpkı hikâyedeki gibi alegorik bakış açısıyla kurbanın cezalandırılması ve bu cezanın vücuduna yazılması toplumsal yapıda sıkça karşılaşılan bir durumdur. Tek bir doğrunun varlığı, o doğrunun idealize edilmesi ve kabul görmesi için çabalanması, subayla sembolize edilir. Ölüm makinesi ise adalet sisteminin bir sembolü olarak karşımıza çıkar. Eser, farklı bir bakış açısıyla, tıpkı *Dönüşüm*’de olduğu gibi Kafka’nın hayatının, özellikle de babası ile ilişkisinin bir yansıması olarak da düşünülebilir” (Aktuğ, 2019: 27-29).

3.4 DAVA (2014)

Müzik: Philip Glass

Libretto: Christopher Hampton

Prömiyer: 10 Ekim 2014

Roller:

Josef K.: Bariton

Franz: Tenor

Willem: Bariton

Müfettiş: Bas

Bayan Grubach: Mezzo Soprano

Bayan Bürstner: Soprano

Franz Kafka'nın aynı adlı romanından operaya uyarlanan eser için Philip Glass, bürokrasi dehşetinin kara mizaha dönüşmüş hali yorumunu yapar. Libretto yazarı Christopher Hampton, Kafka'nın keskin bir espri anlayışı olduğundan bahseder ve özellikle adaptasyon sürecinde bu mizahi bakış açısının dışına çıkmamaya özen gösterdiklerini vurgular. Roman ve operanın teksti karşılaştırıldığında, romanın aslına mümkün olduğu kadar sadık kalındığı görülmektedir. Aslında Kafka, birçok romanında olduğu gibi Dava'da da kendisinin yaşadığı içsel çözümsüzlüklerden yola çıkarak, çoğu zaman kendisine yabancılaşan ve kaderine boyun eğen insanı tarif eder (Aktuğ, 2019:164). Eser aynı zamanda Kafka'nın hukuk sistemine bakış açısını da gözler önüne serer. P. Glass *Dava*'yı bir 'cep operası' olarak tanımlar.

Dava, Kafka'nın yaşamında çok büyük çalkantıların olduğu bir dönemde yazdığı bir eserdir. Nişanlısıyla ayrılan Kafka, ayrılık sahnesini "Otelde mahkeme" olarak nitelendirecek kadar suçluluk duygusuyla doludur. Ancak roman, sadece bir psikolojik sürecin ürünü değildir. "Hukuk devletine inanan" bir memurun hiç nedensiz bir sanık haline gelmesinin kara mizahını yapan Kafka, bunu, hukuku bir sistem olarak karşısına

olarak gerçekleştirir. Onun anti otoritaryen kişiliği, olsa olsa, siyasi duruşunun yapıtaşı vazifesi görmektedir (Çataloluk, 2011: 261).

Kafka, romanında, temelde iki hukuk aktörünü ele alır: avukat ve sanık. Bir memur olan Joseph K.'nın 31. doğumgünüdür. Tutuklandığını söylemek üzere dairesine iki adam gelir. Ancak ne ile suçlandığı ve kim tarafından yargılandığı belli değildir. Müfettiş, Joseph K.'ya tutuklandığını söylemesine rağmen işine gitmesine izin verir. K.'nın sorgu için çağrıldığı günde, zorlukla bulduğu tavan arasındaki mahkemenin sorgu yargıcı, tıka basa insanlarla dolu bir odada, kürsü başındadır. K., mübaşirin karısının yardımıyla sorgu yargıcının odasına girer (Çataloluk, 2011: 247-248). Gündelik yaşamında durum Joseph K.'yı çok etkilememekle birlikte ilerleyen zamanda sürecin ciddiyeti doğrultusunda amcası onu kurtarmak için bir avukat tutar. Ancak avukat bir sonuca varamadığı için Joseph K. onu azleder ve davasıyla kendisi ilgilenmek ister. Toplumun davacı olduğu bir ortamda, suçunun ne olduğu bilinmeyen bir sanıktır ve asla aklanamayacaktır. Son bir senesini bu davaya adanmış, ne yazık ki hiçbir sonuç alamamıştır. Eser, bir akşam iki adamın gelip onu bir tarlada idam etmeleriyle son bulur. Ölmeden az önce karanlıktan yansıyan güneş ışığının arasından uzanan el, Joseph K.'yı kurtaramamıştır.

Operada minimal müziğin parametrelerinden olan süreklilik, armonik hareketlerin yavaşlatılması, kullanılan aralıkların azaltılması ve bu aralıkların tekrarlanması veya uzatılması, müzikal unsurların, armonik, yapısal ve dokusal olarak aşamalı bir biçimde katlanması belirgin bir biçimde kendini gösterir (Aktuğ, 2016: 32). Tekst, minimal stile ve Kafka'nın ifade diline uygun olarak son derece berrak ve yalındır.

11. Dava <https://news.stlpublicradio.org/post/american-premiere-philip-glass-trial-highlight-opera-theatre-saint-louis-season#stream/0> E.T. 24.05.2019

12. Dava <https://www.opera-stl.org/season-and-events/productions/the-trial> E.T. 24.05.2019

13. Dava <https://www.opera-stl.org/season-and-events/productions/the-trial> E.T.
24.05.2019

14. Dava https://bachtrack.com/de_DE/review-glass-the-trial-scottish-opera-glasgow-january-2017 E.T. 24.05.2019

15. Dava <https://www.walesartsreview.org/music-theatre-wales-the-trial-by-philip-glass/> E.T. 24.05.2019

SONUÇ

Yukarıda da belirtildiği gibi opera sanatı, Barok Dönem’ den günümüze dek başta mitoloji ve edebiyat olmak üzere farklı disiplinler ve sanat dallarıyla etkileşim halinde olmuş, yazıldıkları dönemin toplumsal, siyasi, sanatsal ve dinsel olaylarına gönderme yaparken bu sanat dalları ve disiplinlerden yararlanmıştır. 20. yüzyılın ilk yarısında, I. ve II. Dünya Savaşı’nın toplumsal etkileri, ikinci yarısından itibaren ise her alanda yeni bir düzen kurma çabası tüm sanatlara olduğu gibi opera sanatında da yansımıştır. Bu süreçte yaratılan operalar, çoğu zaman ses, müzik ve jestlerin iç içe geçtiği ‘müzik tiyatrosu’ olarak tanımlanmaktadır (Aktuğ, 2016: 81). Bu noktada, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ama özellikle 21. yüzyılda sanatsal kaygıların yanı sıra ticari kaygıların da opera sanatını etkilediği göz ardı edilemez. Özgün konular yerine daha önce sanatsal değerini ispatlamış edebi eserler ve sinema filmleri, teknolojinin de desteğiyle, opera sanatının yeniden canlanmasına olanak sağlamıştır. Bu tür operaların sahnelenişi, yaratılan çoklu ortam, opera sanatı ve izleyici arasındaki iletişimi farklı boyutlara taşımıştır. Örneğin; I. Calvino’nun *Invisible Cities* başlıklı romanıyla aynı adı taşıyan opera, 2013 yılında, Los Angeles tarihi Union Station’da sergilenmiştir. Sennheiser sponsorluğunda gerçekleştirilen temsilde, dağıtılan kablosuz kulaklıklarla, istasyon içindeki yolculara farklı bir opera deneyimi yaşatılmıştır. Disiplinlerarası bir yapıya sahip olan eser, geleceğin opera sanatına ışık tutar niteliktedir. Müziği Poul Ruders, librettosu ise Paul Bentley’e ait olan *The Handmaid’s Tale* başlıklı opera, feminist yazar Margaret Atwood’un aynı adlı romanından uyarlanmış, romanın TV adaptasyonu, Altın Küre ve Emmy ödüllerine layık görülmüştür. Eserde, kadının toplumdaki yeri distopik bir kurguyla işlenir.

Sonuç olarak, opera sanatı, aslında her yüzyılda olduğu gibi, 20. ve 21. yüzyılda da değişen sanat algısının, teknolojik, toplumsal, ekonomik ve siyasi gelişmelerin bir yansıması olarak karşımıza çıkar. Cinsiyet ve din temaları da dönem operalarının öne çıkan konuları arasındadır. Günümüz operaları, orkestrasyon bağlamında da farklılıklar gösterir. Çoğu eserde orkestra küçültülmüş, yerini neredeyse çalgı toplulukları almış ve geleneksel orkestra çukurunun yerine sahne üzerine yerleştirilmiştir. Dolayısıyla, birçok opera eseri sadece konu, dekor, kostüm bağlamında değil aynı zamanda orkestra

kurulumu açısından da cep opera ya da oda operası olarak adlandırılır. Opera- edebiyat ilişkisi bağlamında ise, temelde müzik ve metnin bir bileşimi olan bu sanat, işitsel, görsel, poetik, lirik, epik ve dramatik aksiyonu bir arada tutan ortak bir alan yaratır.

KAYNAKÇA

AKTUĞ, Elif (2019). *Göstergebilim ve 21. Yüzyıl Opera Sanatı*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Yayınları

AKTUĞ, Elif (2016). “Luciano Berio Un Re In Ascolto Örneğinde ‘0. Yüzyıl Opera Sanatında Semiyotik Yaklaşımlar”, *UHMAD Uluslararası Hakemli Müzik Araştırmaları Dergisi*, Sayı 6, Ocak- Şubat- Mart- Nisan 2016, ss. 67-85

AKTUĞ, Elif (2010). *1945 Sonrası İtalya’da Opera-Siyaset Etkileşimi- Luigi Nono’nun Operalarının İncelenmesi*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, dan. Prof. Dr. Ahmet Yürür, Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Bilimler Anabilim Dalı, Duysal Tasarım Bilim Dalı, İzmir.

AKTUĞ Elif, DAĞDELEN Zibelhan (2016). “Philip Glass ‘Opera Üçlemesi’ Örneğinde Opera Sanatında Minimalizm”, *Ege Üniversitesi Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı Dergisi*, Sayı 9, Mayıs 2016, ss. 31-39.

ALTAR, Cevat Memduh (2009). *Sanat Felsefesi Üzerine*, İstanbul: Pan Yayıncılık

ÇATALOLUK, Gökçe (2011). Hukukçunun Hukuk Karşıtı Tutumunun Edebi Dışavurumu: Drç Fransz Kafka ve “Dava” sı, *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi (MÜHF-HAD)*, Cilt: 17, Sayı:1-2, ss. 235-264.

FRANDSEN, Paul John (1993). “Philip Glass’s ‘Akhnaten”, *The Musical Quarterly*, Vol. 77, No. 2, Summer 1993, pp. 241-267.

GHERMAN, Alin Mihai (2005-2006). “Music and Literature Impressions and Notes of An Inveterate Music-Lover”, *Philobiblon Transylvanian Journal of Multidisciplinary Research in Humanities X-XII*.

GLASS, Philip (2016). *Müziksiz Sözler*, İstanbul: Alfa Yayınları

HALLIWELL, Michael (2005). *Opera and the Novel- The Case of Henry James*, Amsterdam-NY: Editions Rodopi B.V.

PAMİR, Leyla (1993). *Müzik ve Edebiyat*, İstanbul: Varlık Yayınları

STRAVINSKY, Igor (2011). *Altı Derste Müziğin Poetikası*, İstanbul: Pan Yayıncılık

STRICKLAND, Edward (1993). *Minimalism: Origins*, Bloomington, IN: Indiana University Press.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

P. Glass *Dava* Nota Örnekleri:

<http://www.musicsalesclassical.com/composer/work/50941> (E.T. 14.06.19)

WOLF, Werner (2008). Relations Between Literature and Music In The Context Of A General Typology Of Intermediality, *Comperative Literature: Sharing Knowledges for Preserving Cultural Diversity in EOLSS*, Oxford. <https://www.eolss.net/Sample-Chapters/C04/E6-87-02-02.pdf> (25.05.2019)

Fotoğraf 1. Tosca (G. Puccini) https://operalively.com/forums/content.php/594-tosca_1
E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 2. Rusalka (A. Dvorak). <https://www.prague.eu/fr/evenement/10059/rusalka>
E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 3. Don Quichotte (J. Massenet)
https://www.balletandopera.com/opera/mar_ch_don_quix_massenet/info/sid=GLE_1&play_date_from=01-Jun-2013&play_date_to=30-Jun-2013&playbills=30033
E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 4. Wozzeck (A. Berg) <https://www.metopera.org/season/2019-20-season/wozzeck/> E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 5. From The House Of The Dead (L. Janacek)
<https://www.nytimes.com/2007/07/18/arts/music/18dead.html> E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 6. Porgy and Bess (G. Gershwin)
https://www.operanews.com/Opera_News_Magazine/2012/7/Reviews/CINCINNATI_Porgy_and_Bess.html E.T. 23.05.2019

Fotoğraf 7. Lulu (A. Berg)

<http://www.artssf.com/bergs-opera-lulu-oakland/> E.T. 23.05.2019

Fotoğraf 8. The Fiery Angel (S. Prokofiev).

<https://www.bolshoimoscw.com/?performance=1219&page=catalog> E.T. 23.05.2019

Fotoğraf 9. Death in Venice B. Britten

<https://theartsdesk.com/opera/death-venice-opera-north> E.T. 23.05.2019

Fotoğraf 10. Dava <https://news.stlpublicradio.org/post/american-premiere-phillip-glass-trial-highlight-opera-theatre-saint-louis-season#stream/0> E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 11. Dava <https://news.stlpublicradio.org/post/american-premiere-phillip-glass-trial-highlight-opera-theatre-saint-louis-season#stream/0> E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 12. Dava <https://www.opera-stl.org/season-and-events/productions/the-trial> E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 13. Dava <https://www.opera-stl.org/season-and-events/productions/the-trial> E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 14. Dava https://bachtrack.com/de_DE/review-glass-the-trial-scottish-opera-glasgow-january-2017 E.T. 24.05.2019

Fotoğraf 15. Dava <https://www.walesartsreview.org/music-theatre-wales-the-trial-by-philip-glass/> E.T. 24.05.2019

EKLER

Ek 1: Dava operasının nota örnekleri (J. K.)

Ek 2: Dava operasının nota örnekleri (J. K.)

Ek 3: Dava operasının nota örnekleri (J. K.)

Ek 4: Dava operasının nota örnekleri (J. K.)

Ek 5: Dava operasının nota örnekleri (J. K.-F. B.)

Ek 6: Dava operasının nota örnekleri (J. K.-F. B.)

Ek 7: Dava operasının nota örnekleri (F. B.)

Ek 8: Dava operasının nota örnekleri (F. B.)

Ek 9: Dava operasının nota örnekleri (F. B.)

Ek 10: Dava operasının nota örnekleri (F. B.)

6

B. Cl.

B. Tbn.

S. D.

Tri.

B. D.

K.

Pno.

Vc.

An - na al - ways brings my break-fast. Who are you?

22

7

B. Cl.

B. Tbn.

S. D.

B. D.

FRANZ

He wants An - na to bring his break - fast.

Pno.

Vc.

offstage, WILHEM laughs.

27

4

8

R. Cl.

R. Tho.

S. D.

R. D.

Tr.

K.

Pno.

Vi.

Cho.

Not pos - si - ble.

f How do you know?

11 *mp*

9

R. Tho.

S. D.

R. D.

K.

Pno.

Cho.

can you?

mp

What's in the next room?

16 *mp*

11

R. Ten. *mp*

S. D.

R. D.

E. *mp*
What's from Gra - tias think - ing of?

Pno.

Clo.

40

12

R. Ten. *mp* *Ec. patet hic traxerit on*

S. D.

R. D.

Pno.

Clo.

44

Ek 3: Dava (J. K.) <http://www.musicsalesclassical.com/composer/work/50941>
(E.T. 14.06.19)

7

14

Fl.

Ob.

B. Cl.

B. D.

Cym.

K.

Pno.

Vln.

Vla.

Vcl.

Cb.

52

mf

I don't want to stay here — I don't, a son leave who you are.

Detailed description: This is a page from a musical score, page 52, for a piece titled 'Ek 4: Dava' by J. K. The page number '7' is in the top right corner. The score is for a large ensemble and includes a vocal soloist. The instruments listed on the left are Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Bass Clarinet (B. Cl.), Bassoon (B. D.), Cymbal (Cym.), Koto (K.), Piano (Pno.), Violin (Vln.), Viola (Vla.), Violoncello (Vcl.), and Contrabass (Cb.). The vocal soloist (K.) has lyrics in English: 'I don't want to stay here — I don't, a son leave who you are.' The score is written in 4/4 time. The key signature has one flat (B-flat). The music is in a Western style with some traditional influences. The piano part (Pno.) has a melodic line in the right hand and a more rhythmic line in the left hand. The strings (Vln., Vla., Vcl., Cb.) provide a harmonic background. The woodwinds (Fl., Ob., B. Cl., B. D.) have various melodic and harmonic parts. The percussion (Cym., K.) adds rhythmic interest. The vocal soloist has a melodic line with lyrics. The score is written for a large ensemble and includes a vocal soloist.

Ek 4: Dava (J. K.) <http://www.musicsalesclassical.com/composer/work/50941>
(E.T. 14.06.19)

5

Fl. *p*

Tr. *p*

Tb. *p*

Fl. B. *p* *mp* *mp*

I did - a't know. I've been to the the-a-tre. Won't you sit down?

Pra. *p*

V. *p*

Cb. *p*

418

6

FRACLEIN HÜRSTNER sits at one end of the couch and crosses her legs.

Ob. *p*

Cl. *p*

Fl. *p*

Tr. *p*

Tb. *p*

Fl. B. *p* *mp*

I'm ca-ti-on what do you want? I thought I should

Pra. *p*

V. *p*

Cb. *p*

441

Ek 5: Dava (J. K.-F. B.) <http://www.musicsalesclassical.com/composer/work/50941>
(E.T. 14.06.19)

68

7

Fl. Pic. *p*

Hr. *p*

Ev. Tpt. *p*

Truba. *p*

Trcl. B. *p*

K. *mp*

Fl. Pic. *p*

Alc. *p*

Ch. *p*

446

tell you: There was a com-mis-sion of in-quir-y here this morn-ing. Be-cause of you?

8 FRAÜLEIN BÜRSTNER laughs.
in Place

Fl. *p*

Ob. *p*

Cl. *p*

Hr. *p*

Ev. Tpt. *p*

B. Tbn. *p*

Trcl. B. *mf*

K. *mf*

Fl. Pic. *p*

450

can you? I don't be-lieve you. Will, I

You. Why? do you think I'm in.no.conf?

Ek 6: Dava (J. K.-F. B.)

<http://www.musicsalesclassical.com/composer/work/50941> (E.T. 14.06.19)

61

9

Fls.

Bo. Tpt.

B. Tbn.

Trp.

Trcl. B.

do'n't real-ly know you. But it can't be an-y-thing too se-ri-ous or I don't think you'd still be free.

P

P

P

P

P

P

10

Fls.

Bo. Tpt.

B. Tbn.

Trp.

Trcl. B.

Yes, I see.

K.

It could be they re - al-ized I was in-no-ent. How much do you

P

P

P

P

P

P

458

Ek 7: Dava (F. B.) <http://www.musicsalesclassical.com/composer/work/50941> (E.T. 14.06.19)

62

11

Fl. *lightly*

Ob.

Cl.

Hr.

B♭ Trp. *lightly*

B. Trp.

Tuba

pp

Fl. B. *pp*

Ver - y lit - tle, I'm sur - ry to say. I wish I knew more be - cause, I don't know,

K. know a - bout the court?

Pno.

Vln.

Vla.

Vcl.

Ch.

462

The image shows a page of a musical score for a symphony orchestra and vocal soloist. The page is numbered 62 at the top left. A rehearsal mark '11' is enclosed in a box at the top of the first staff. The score includes staves for Flute (Fl.), Oboe (Ob.), Clarinet (Cl.), Horn (Hr.), B♭ Trumpet (B♭ Trp.), B Trumpet (B. Trp.), Tuba, Flute B♭ (Fl. B.), Bassoon (Pno.), Violin (Vln.), Viola (Vla.), Violoncello (Vcl.), and Contrabass (Ch.). The vocal soloist part is written on a staff with lyrics in English. The music is in 4/4 time and features various dynamics such as *pp* (pianissimo) and *ppp* (pianissimissimo). The lyrics are: 'Ver - y lit - tle, I'm sur - ry to say. I wish I knew more be - cause, I don't know, know a - bout the court?'. The page number 462 is at the bottom left.

Ek 8: Dava (F. B.) <http://www.musicsalesclassical.com/composer/work/50941>
(E.T. 14.06.19)

64

13

The musical score is for a piece titled "Ek 10: Dava (F. B.)". It is a multi-staff score with the following parts: Flute (Fl.), Oboe (Ob.), English Horn (Eng. Hrn.), Clarinet (Cl.), Horn (Hr.), Trumpet (Tr.), Trombone (Tbn.), Tuba (Tub.), Timpani (Tim.), Violin I (Vln. I.), Violin II (Vln. II.), Viola (Vla.), Violoncello (Vcl.), and Double Bass (Cb.). The score is in 4/4 time and features a key signature of one flat (B-flat). The first system (measures 1-4) is marked with a box containing the number 13. The second system (measures 5-8) contains vocal entries for the Soprano (S.) and Alto (A.) voices. The Soprano part begins with the lyrics "sec - re - ta - ry" and the Alto part begins with "Then I'll be a - ble to find out much more." The third system (measures 9-12) continues the vocal parts with the lyrics "Ver - y good. You will be". The score includes various musical notations such as dynamics (p, pp, mf, mp, sf, up), articulation (accents, slurs), and phrasing marks. The bottom left corner of the score indicates the measure number 470.

Ek 10: Dava (F. B.) <http://www.musicsalesclassical.com/composer/work/50941>
(E.T. 14.06.19)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	: Cansu Peker
Doğum Yeri ve Yılı	: İzmir, 10.07.1989
Yabancı Dil	:İngilizce, İtalyanca
Eğitim	: Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı, Sahne Sanatları Opera Anasanat Dalı, İzmir
İş Tecrübesi	: 2011- 2015, MEB. Epik Müzik Kursu Şan Eğitmenliği, Çocuk Korosu Şefliği 2015- 2018 Tan Sağtürk Akademi Müzik Bölümü Koordinatörlüğü ve Şan Eğitmenliği 2016 İzmir Müzik Akademisi Üçkuyular Şube Müdürlüğü, Şan Eğitmenliği 2018 yılında Tolga Taviş'in bestelediği "Sensin Atatürk" melodramında solist ve korist olarak yer aldı. 2019 yılında Uludağ Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Orkestrası ile Dokuz Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı Opera Anasanat Dalı'nın birlikte düzenlemiş olduğu Don Giovanni Operası'nda "Donna Anna" rolünü üstlenmiştir.

Masterclass ve Workshoplar:

- Hans Joachim Gallus (Lied stilleri üzerine)
- Selman Ada (Opera ve Aria stilleri üzerine)
- Güzin Gürel (Lied, opera ve aria stilleri üzerine)
- Burak Bilgili (Opera ve Aria stilleri üzerine)
- Nurdan Küçükekmekçi (Opera ve Aria üzerine)
- Eralp Kıyıcı (Opera ve aya üzerine)